

sja

La revista de la
gent de Sant Joan
de les Abadesses

Núm. 16
Febrer 2019

Preu: 2 euros

Nous santjoanins

Parlem amb persones
que han decidit venir
a viure a Sant Joan

Passeig del comte Guifré

La fotografia antiga forma part d'un bloc de quinze postals promogudes per Josep Salvadó amb fotografies de L. Roisin acolorides a mà. Gràcies a la informació que aporta el conjunt de fotografies de la sèrie, la podem datar entre 1929 i 1930.

La postal ens mostra el Passeig (en aquell moment anomenat oficialment Rambla de Ramon de Bianya) vist des de la cantonada amb el carrer del Beat Miró. El veiem configurat pràcticament com és ara: amb les dues fileres de castanyers plantats el 1916, molts dels quals avui encara es conserven. El 1925 es col·locà la vorada en el perímetre de la part central i en els escocells dels arbres. A l'esquerra de la imatge, en primer pla, s'hi veu el cafè popularment anomenat

"can Faluga", que obrí el 1887 com a Cafè de Josep Casademunt, i que continuà en la seva funció sota el nom de "La Rambla" fins no fa massa anys. A continuació, s'hi veu el rètol de l'oficina Caixa de Pensions, en la seva primera ubicació a la nostra vila. I encara un tercer edifici, la casa modernista edificada el 1905 per l'empresari Josep Bassols, projectada per Salvador Viñals. Coneguda posteriorment per can Conill o casa Isern, a la planta baixa albergava l'oficina de telèfons i telègrafs. A la postal s'hi observa que ja s'hi havia acabat d'afegir el pis superior que va modificar la façana original. També s'acabava d'obrir el carrer anomenat Martí Vilanova durant la segona República, actual carrer Joan de Socarrats. Més enllà, per aquest cantó el

Passeig ja no estava edificat, i hi havia horts tancats amb murs.

Pel que fa a la dreta de la imatge, en primer terme s'aprecia l'antiga muralla, integrada en els edificis, les espitlleres de la qual es poden veure en l'actualitat en les obertures de l'edifici del Portal Major.

A continuació, el Centre Catòlic, al qual encara s'accedia només per la porta lateral, i més enllà, el que posteriorment fou la rectoria. La capella dels Dolors, els absis i el cambril del monestir només s'intueixen.

Al fons, la muntanya de sant Antoni, que en fotografies de dècades anteriors veiem pràcticament pelada llevat del cim, ja llueix un cert arbrat en la zona de la carretera d'Olot.

Els nous santjoanins i la demografia del municipi

A principis d'any, la publicació dels padrons d'habitants actualitzats per a cada municipi ens acostuma a portar notícies poc agradables. Durant el 2018, Sant Joan va continuar perdent població fins a situar-se als 3.224 habitants (partint dels 3.270 de l'any anterior). No és una excepció en el conjunt del Ripollès, que els darrers dos anys s'ha situat entorn de la barrera psicològica dels 25.000 habitants, amb tendència a la baixa. Les causes d'aquesta degoteig a la baixa són diverses, però es relacionen sobretot amb la manca d'oportunitats de feina per a la gent jove.

En aquest context, l'arribada de gent que fa el camí invers, és a dir, que busca llocs amb la tranquil·litat que ofereix Sant Joan per viure-hi, és una bona notícia. Cada una de les persones que ocupa la portada d'aquest número de la revista ha arribat al poble ho ha fet per una tria volguda, per una decisió conscient de formar part d'aquesta comunitat, i buscant qualitat de vida. I això dona un valor afegit a la seva presència entre nosaltres. El moviment migratori cap a Sant Joan és la forma de compensar aquells que se'n van, sovint perquè no tenen altra sortida. Els seus testimonis mostren que l'experiència d'integració ha estat més o menys positiva segons els casos, però en general estan satisfets de l'opció de vida que van fer.

Tot això coincideix amb la campanya que ha posat en marxa l'Ajuntament, utilitzant el poder viral de les xarxes, presentant Sant Joan com un lloc agradable on viure, també a partir d'experiències concretes que es recullen en diversos vídeos. Si algú se sent atret per aquesta campanya, caldrà que a la seva arribada trobi facilitats per instal·lar-se al poble, començant per l'habitatge, la primera i lògica preocupació de qualsevol que canvia de residència. Tots podem formar part d'aquesta acollida dels nous santjoanins, també en l'aspecte més social i de relacions. Ells són part de la solució al nostre problema demogràfic.

El Consell de Redacció

Abans/ara	2
Opinió: Santi Farriol Rafel.....	4
Nous santjoanins.....	5
Nòtules.....	10
Nous comerços.....	16
Can Puig.....	18
El Ter a través de les persones.....	20
Mel Brusaferrí.....	22
“L'aigat” del 40.....	24
Hi-Connect.....	26
Sant Joan als llibres.....	29
Els CDR.....	30
L'afer dels orangutans.....	32
Joan Ponç i Mar Corominas.....	36
Festa de Santa Cecília.....	38
Foto Grup Fotogràfic.....	40

Amb la col.laboració de:

AJUNTAMENT DE LA BARONAL VILA DE SANT JOAN DE LES ABADESSES

Diputació de Girona
221 municipis

Dipòsit Legal: GI-407-2011 / Impremta Garriga
sja no es fa responsable de les opinions dels col.laboradors en els articles publicats.

Punts de venda de la sja:

Oficina de Turisme

Llibreria Garriga

Els membres del Consell de Redacció de la revista són: Olga Camps, Jaume Dial, Olga Folch, Joan Garcia, Jordi Garriga, Marcel Miquel, Eusebi Puigdemunt, Ariadna Reche, Jordi Remolins, Montserrat Rius, Esther Rovira, Montserrat Tallant, Jordi Vilarrodà, Anna Julve i Guillem Planagumà.

Santi Farriol Rafel

Director del Parc Natural de les Capçaleres del Ter i del Freser

Ja fa uns quants anys que es parla del canvi climàtic i dels efectes que aquest genera sobre el medi natural i els canvis físics i biològics que se'n deriven. No entraré en la definició del que és, en canvi sí en els efectes que pot tenir sobre la gestió en els espais naturals protegits de muntanya.

Els Espais naturals protegits a Catalunya i, en especial, els de muntanya, són espais amb gran capacitat per captar i segrestar diòxid de carboni (CO₂), el principal gas responsable de l'efecte hivernacle. Encara que el CO₂ impulsa el creixement de la vegetació, hi ha símptomes de saturació dels boscos, que esdevenen menys productius. Així doncs, l'efecte positiu dels ecosistemes per contrarestar les actuals emissions d'origen antròpic serà cada vegada més petit. Els efectes més apreciables que es detecten són bàsicament tres: per una banda l'augment de temperatura, que comporta una anticipació del desgel i la desaparició o reducció de geleres, també la més que probable disminució de la precipitació i, finalment, la influència en el possible augment de fenòmens extrems com esllavissades, riuades, pluges

Gestió en Espais naturals protegits i canvi climàtic

torrencials, grans incendis forestals... Aquests canvis biofísics que comporta el canvi climàtic, poden donar lloc a que els hàbitats i les espècies de flora i de fauna que hi són associades poden tenir dificultats per d'adaptar-se i algunes d'elles poden arribar a desaparèixer.

Com es poden manifestar els canvis en la dinàmica evolutiva dels ecosistemes naturals envers aquesta amenaça? Hi ha un canvi de rangs de distribució (menys prats alpins, més bosc però de menys qualitat, algunes espècies més termòfiles que van pujant de cota i competint amb les altres...), canvis en la fenologia de determinades espècies i l'augment d'espècies grans i generalistes, com seria el cas d'ungulats (senglar, cérvol i cabirol), més facilitat a l'entrada d'espècies exòtiques invasores de caràcter més termòfil, homogeneïtzació d'estructures en detriment de la biodiversitat i, per últim, espècies amb estrès que són més susceptibles a atacs que es poden convertir en malalties, plagues... Cal tenir en compte que les espècies alpines i els seus hàbitats són més sensibles als canvis de temperatura.

Com es pot gestionar en conjunt? D'entrada no és fàcil, s'ha de gestionar conjuntament amb altres canvis amb un perfil més socioeconòmic com pot ser l'abandonament de conreus, l'augment del turisme, despoblament de les zones rurals de muntanya... Tot això fa especial incidència en uns ecosistemes de muntanya de per sí fràgils.

Quines eines tenim per afrontar aquesta gestió? Existeixen espècies

més dependents, bàsicament les menys termòfiles, les quals necessiten tenir un seguiment (tant de flora com de fauna) per veure i diagnosticar l'evolució a mig i llarg termini, per tant, és important disposar de la millor informació possible.

S'han de vigilar les pràctiques que afavoreixen l'entrada d'espècies invasores més termòfiles, eradicant-les si és factible i econòmicament possible, seria el cas d'espècies de flora com el seneci del cap (*Senecio inaequidens*) o de la budleia (*Buddleja davidii*). Millorar les pràctiques agrícoles i el maneig ramader: potenciar l'agricultura ecològica o revisar les càrregues ramaderes de les pastures d'alta muntanya. També una gestió forestal sostenible que contempli els indicadors de flora i fauna que hi són associats per tenir sistemes més sans i resilents als canvis, millors sòls i més biodiversitat i, finalment, tenir en compte els boscos madurs i els d'evolució natural, i definir quins són els bioindicadors que els caracteritzen com a tals (escarabats saproxílics, briòfits, quantitat de fusta morta...).

Cal treballar amb una gestió que ha de ser adaptativa i nodrida de bona informació en continu perquè el que avui potser es pot gestionar d'una manera o no cal gestionar (que és un altre tipus de gestió), a llarg termini pot ser que no funcioni i s'hagin de redefinir els paràmetres.

Cal pensar en global i repartir els esforços i recursos, no per salvar una espècie concreta sinó per millorar l'estat de conservació favorable de quants més hàbitats i espècies millor. De fet, és la nostra competència i la nostra responsabilitat com a gestors dels Espais naturals protegits.

Nous santjoanins

Parlem amb persones que han decidit venir a viure a Sant Joan

No hi ha cap lloc del món on la gent que hi viu no procedeixi d'una altra zona, encara que hagin passat segles o mil·lennis. I encara continua passant que cal que passin unes quantes generacions fins que algú deixi de ser foraster en un poble. I dic poble, perquè a les urbs el fenomen migratori passa més desapercebut per la seva dimensió i naturalesa.

A la ciutat hi ha més serveis, com ara universitats o grans centres industrials, i els nouvinguts es van establint als extraradis fins que es fa difícil veure on comença o acaba la ciutat. I no sols es trasllada gent de països llunyans o de zones de la península a la recerca d'una vida amb les necessitats bàsiques cobertes, sinó que els pobles de comarques, com és el cas de Sant Joan de les Abadesses, pateixen un degoteig constant de pèrdua d'habitants que cerquen en llocs més grans, on hi ha més activitat, millors oportunitats laborals, en l'anomenat èxode rural.

Ha arribat, però, un punt en què la vida a les grans zones urbanes es va fent insostenible i cada cop hi ha més gent que en fuig. Ningú pot escapar-se de la paradoxa que els humans som nòmades i sedentaris al mateix temps.

A vegades no és fàcil establir-se en un lloc on la cultura és diferent i desconeguda però, així i tot, la gent s'arrisca i es mou, i gràcies a

això avui en dia a Sant Joan de les Abadesses hi viu gent de tot el món, de tots els colors, edats i condicions socials, en una normalitat que es va establir per la seva pròpia inèrcia. La gent que duu generacions al poble parla dels qui fan poc que han arribat com "aquells que van venir de fora". Arribarà un dia, però, en què els descendents d'aquests que ara han vingut de fora ho diran d'uns altres.

Recordo de petit quan des de rere els finestrals veia passar els autobusos (cotxes de línia, en deien) quan paraven a la carretera a Campdevàrol a l'altra banda del riu. Els dissabtes -dia de mercat a Ripoll- anaven plens i els qui no cabien dins viatjaven al sostre, ple de cistells, aviram i mocadors de farcell. Fa poc, vaig fer el trajecte entre Ripoll i Campdevàrol amb l'autobús. Hi anaven unes quantes noies de l'Amèrica del Sud, dones de pell negra i vestides de tots colors, unes amb vel i mocador al cap i el conductor parlava amb un fort accent eslauc. Els autobusos que veia de petit ja formen part de l'imaginari, el que vaig pujar fa poc forma part de la realitat.

Hem parlat amb persones que han optat o varen optar per establir-se a Sant Joan pel motiu que sigui, i els hem fet les mateixes preguntes. Hem intentat que fos el més variat possible tal com ho és qualsevol societat. Hem volgut

incidir en allò que poden haver après la gent que ha vingut, i en allò que podríem assimilar nosaltres. Ha de ser un camí de doble direcció i amb una línia contínua que no es pot travessar mai, i que se'n diu intolerància. Hi ha persones que viuen a Sant Joan per fugir de la pobresa, altres per muntar algun negoci o empresa, altres perquè volen viure prop de la natura, altres perquè s'han jubilat i de petits hi estiuaven, i altres perquè s'hi han casat. Hi ha tants motius i diversitat com ho és el mateix teixit social, i la realitat tossuda ha escurçat les distàncies, afavorint-ho.

Hem agafat una mostra de gent vinguda de fora, esperem que prou àmplia i diferenciada per conèixer una mica més els nostres nous veïns. Evidentment no hi són tots els que hi estan ni hi estan tots els que són. Hem buscat però, gent d'edats, condicions, països i, fins i tot continents diferents, perquè el mostrar sigui prou representatiu.

A tots els hem fet les mateixes preguntes:

- D'on venen?
- Per què han triat Sant Joan?
- S'hi han integrat i sentit ben rebuts?

I finalment, què creuen que han aportat ells a la població i la població autòctona, per dir-ho d'alguna manera, els ha aportat a ells.

Helena Torné

Va néixer a Mataró i ha viscut en llocs molt diversos. Des de fa un any i mig viu a Sant Joan de les Abadesses. Feia anys, afirma, que tenia la idea romàntica de viure en un poble de muntanya. Sempre s'ha sentit ben acollida i no té cap intenció, ara per ara, de deixar de viure al poble.

Pel que fa als avantatges esmenta que només en sortir de casa es troba amb un entorn d'aire net, els arbres i el riu. Pel que fa als desavantatges, diu que en ser una població relativament petita, la intimitat queda més al descobert. Afirma que a vegades se li fa palès la mirada dels altres sobre ella.

Margrith Broger

Té 74 anys, és jubilada i feia d'intèrpret, traductora i professora. Va néixer a Suïssa, però ha viscut a Sant Llorenç Savall i a Beget. Diu que es va traslladar al nostre poble l'any 2005, provinent de Beget - on hi va viure tres anys - per motius laborals i perquè li feia la vida més fàcil.

Sempre s'ha vist ben acollida a tot arreu. No es tracta dels llocs sinó de les persones, afirma. Sant Joan li ha aportat acollida, sentit de pertànyer a un lloc i on quasi ningú li parla en castellà. Ella per la seva part, ha posat els seus pocs coneixements, manifesta amb humilitat, a l'abast de tothom. "La gent sap on trobar-me i que sóc incondicional", afegeix.

Estrella Serrano

Fa 53 anys va néixer a Talavera de la Reina (Toledo). Havia viscut a la Garrotxa i actualment viu en una casa que pertany al terme d'Ogassa. Tant ella com la seva parella, un britànic, treballen a Sant Joan i n'utilitzen els serveis. Actualment treballa en el sector del Turisme Rural.

Afirma que viu aquí perquè buscaven una casa i és el lloc on la van trobar.

Assegura que no s'ha sentit gaire ben acollida i que la gent que tracta i forma part del seu cercle són altres persones que també han vingut de fora o són pagesos que viuen força aïllats.

Diu que el poble li ha aportat el contacte amb la natura i que això no és patrimoni de ningú. I pel que fa a la població, en el dia a dia gairebé no té contacte amb els santjoanins d'ascendència.

Josep Maria Rex

És economista i el que se'n diu un jubilat actiu. Continua treballant com a professor a la Universitat Politècnica de Barcelona al *Talent Center*. La seva relació amb Sant Joan de les Abadesses ve de lluny, ja que de petit hi passava les vacances. Quan es va veure capacitat per fer-ho, va llogar-hi un pis i és on encara viu actualment.

Creu que hi ha molt a parlar sobre el fet de sentir-se més o menys acollit. En aquest sentit ens recorda que Sant Joan havia estat una població emmurallada i que això ha forjat en la gent un caràcter determinat. Quan obren les portes de la muralla -ara en sentit metafòric-, els forasters són admesos amb precaucions i, quan es tanquen, la gent de portes endins adquireix una personalitat col·lectiva. La gent quan arriba i les troba tancades ha d'esperar que les obrin.

"Crec que he aportat poques coses perquè les portes no s'han obert com esperava que farien", comenta Rex. "Quan a què m'ha aportat el poble, és temps, molt de temps. Ells el tenien i jo l'he comprat", afegeix.

Nan Orriols “Nan”

Havia estat empresari, és jubilat i ara viu a cavall entre Sant Joan de les Abadesses i les Guilleries. Diu que ha vingut a Sant Joan per la tranquil·litat que li proporciona per poder pintar, escriure o llegir. A banda li agrada l'entorn i la bona comunicació. Assegura que li ha aportat un espai de certa llibertat viure al Pirineu.

“També m’agrada perquè és un poble interessant on hi tinc amics des de fa anys. També he conegut gent nova, tot i que m’agrada viure als afores”, apunta Orriols.

“Pel que fa a la meua aportació, com que crec que a la vida no hi ha transcendència, no hi puc aportar quasi res”, diu Orriols.

Sandra Álvarez

Treballa com a cambrera i la seva família prové de Granada. Fa poc més de tres anys que viu a Sant Joan de les Abadesses.

“Visc a Sant Joan perquè és la manera que la meua filla pugui compartir el temps amb el seu pare, que fa més anys que hi viu. Així la podem veure créixer tots dos al Pirineu”, comenta.

Assegura que la integració ha estat molt bona i que ha estat molt afortunada. Ja va venir amb una feina, la que encara fa, que li permet mantenir el contacte amb la gent del poble i la seva diversitat.

“A mi Sant Joan crec que m’ha aportat seguretat, estabilitat i tranquil·litat. Jo potser he aportat una mica del meu caràcter andalús, més extravertit i al mateix temps he après a respectar i compartir el caràcter de la gent d’un poble de muntanya”, explica Álvarez.

Lina Jové i Jenny

La Lina va arribar fa 14 anys a Sant Joan de les Abadesses on va comprar la casa del Bell Solà, que amb paciència, constància i voluntat ha reformat fins a convertir una casa amb runes en un lloc còmode i bonic. Quan ja l’havia comprat, es va assabentar que era la mateixa casa on la seva família havia fet la darrera nit en aquell terrible i fred mes de febrer del 1939 en el seu camí de l’exili. Fa més de dos anys va arribar de París la seva filla Jenny i ara totes dues es fan càrrec del negoci de turisme rural en què s’ha reconvertit la propietat. La Lina diu que va ser la casualitat de trobar una casa envoltada de natura a la muntanya el què la va dur a Sant Joan.

Totes dues diuen que s’han sentit ben acollides al poble. La Lina diu que ha trobat gent que l’ha ajudat i cuidat. La Jenny, tot i que sempre està enfeïnada amb la seva gran passió, els cavalls, assegura no tenir queixes del tracte que rep de veïns i conciutadans.

Mare i filla coincideixen a dir que han aportat una recuperació del patrimoni natural en restaurar la masia i sempre han adreçat als clients de fora, molts d’ells estrangers, cap a Sant Joan perquè el coneguessin. Sant Joan, afirmen, els ha aportat un bonic espai, l’estimació vers la muntanya i un tipus de vida tranquil i natural, que cada vegada es fa més difícil de trobar.

Jean Claude Ruzindana

Prové de Rwanda i va arribar a Sant Joan per ordre del bisbat i per fer tasques parroquials. S’hi sent molt ben acollit, cosa que reconeix, pot tenir-hi a veure el fet que la seva feina l’obliga a mantenir contacte tant amb gent gran com amb nens i nenes. Ell, segons afirma, aporta el seu treball per a la comunitat: visita la gent gran i organitza activitats per la mainada. Ell diu que ha rebut la possibilitat de conviure amb una gent de cultura i idioma diferent, la qual cosa l’ha enriquit com a persona.

Ona Rius

Té 20 anys, treballa de cambrera i fa un any que viu al poble. Es va traslladar a Sant Joan quan va anar a viure amb la seva mare i la seva parella, que ja hi vivien.

Diu que s'hi ha sentit molt ben acollida i acceptada, i no li ha costat integrar-se.

Ho veu molt diferent de quan havia estat al poble quatre anys abans i li va costar més acceptar-ho. Suposa que el fet de ser en l'adolescència hi va tenir quelcom a veure. Està convençuda que ella ha aportat una mentalitat més oberta, i a contribuir per a viure i saber respectar l'actitud més introvertida de molta gent del poble.

Anibal Narducci

És d'origen argentí, però abans havia viscut en altres ciutats de Catalunya. Fa poc més de set mesos que es van traslladar amb la seva companya per intentar posar en marxa un negoci de tractaments alternatius. Va arribar a Sant Joan per casualitat. Explica que va venir a passejar una vegada amb un amic que, curiosament, és el propietari del pis on viu. Li va agradar i va decidir establir-s'hi.

Considera que la gent és força tancada, reconeixent però, que fa poc temps que hi viu. "M'aporta tranquil·litat en comparació amb la gran ciutat. Malgrat ser encara una mica distants, la gent és amable i respectuosa", apunta.

"Jo puc aportar les meves experiències personals de la vida. Com a experts en teràpies alternatives ens agradaria aportar el nostre gra de sorra a la tranquil·litat", afirma Narducci.

Campanya Municipal

La marxa de molta gent jove cap a altres indrets amb més facilitat per estudiar o desenvolupar una carrera municipal, sumat a l'envelliment de la població i les cada cop més llargues esperances de vida, i també per la greu crisi industrial que va patir a partir dels anys vuitanta, com a la resta de la comarca, ha provocat una pèrdua d'habitants molt important. Segons les dades municipals entre els anys 2006 i 2016 a Sant Joan es van produir 494 defuncions; mentre que de naixements n'hi va haver en la mateixa dècada 265. Està clar que hi ha un desequilibri important.

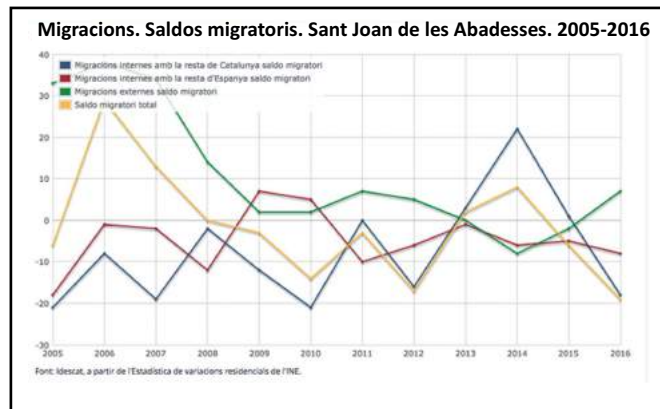
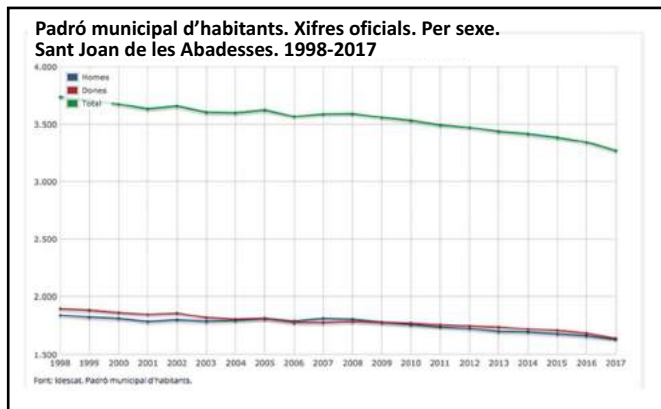
L'Ajuntament és perfectament conscient d'aquesta situació i ha posat en marxa la campanya "Un poble per viure" que va ser presentada a la seu de la Generalitat a Girona a finals de novembre d'aquest any. La campanya consisteix en tres vídeos de Zeba Produccions en el qual tres persones expliquen l'experiència de viure a Sant Joan de les Abadesses.

Hi apareix la Mariona Vila, la filla mitjana d'una família que va venir a viure a Sant Joan de les Abadesses per poder gaudir d'un entorn més petit i adient per al desenvolupament dels infants. A més de fer engrandir la xifra de santjoanins, participen molt activament en les activitats del poble i en el seu teixit associatiu, fins al punt que el pare, en Salvador, va crear una colla de diables de foc. Un altre dels vídeos explica la decisió de la Gemma Irastorza i l'Oriol Pi per engegar una clínica veterinària al nostre poble, després de fer un estudi de mercat, i també atrets per l'entorn natural. Un tercer vídeo explica la decisió d'en Fredi Tuset i la seva família per venir a viure al nostre poble pel seu entorn natural, ja que ell és aficionat als salts amb parapent i diu que la geografia i els vents que hi ha, són ideals per practicar-ho.

La campanya es complementa amb un carnet que es facilitarà als nous empadronats perquè puguin participar gratuïtament a diversos actes organitzats per l'Ajuntament i afavorir així la seva integració. L'alcalde, Ramon Roqué ho explica: "El Ripollès en pocs anys ha passat dels 29.000 habitants a 25.000. Sense persones, no creixerà la comarca, ni l'economia, ni els serveis socials ni el benestar. Ens calen persones que puguin compartir les seves experiències, els seus coneixements, l'economia i la cultura".

Sens dubte una batalla llarga i que requereix que cal assumir que al món les distàncies són cada cop

més assequibles i que les diferències culturals han de servir per compartir-les més que no pas per crear divisions. Cal entendre que no s'ha de témer la diferència i que tots, tots els santjoanins tenen el dret a sentir-se part del territori faci un, deu, cent o mil anys que hi viuen.

La població en dades

Sant Joan de les Abadesses, com la resta del Ripollès, ha perdut habitants de forma constant en les darreres dècades. Hi ha hagut algun repunt algun any, però la tendència és a la baixa i s'ha accelerat aquests darrers anys. Del 1998 fins al 2008, s'havia perdut un 3,9% de la població. Del 2008 i fins al 2018, la població ha baixat més del 8,9%. Tot i això, les dades del nostre poble d'aquests últims anys són comparables a les de la pèrdua de població de la comarca, fet que fa pensar en unes causes comunes en l'èxode rural.

No tot són males notícies: els saldos migratoris

Resulta interessant fixar-se en els saldos migratoris. Al Ripollès, el saldo migratori amb la resta de Catalunya és negatiu des del 2018. Això vol dir que molta gent es desplaça del Ripollès cap a la resta de Catalunya. A Sant Joan, però, aquest saldo ha estat positiu els anys 2011, 2013, 2014 i 2015 (se'n tenen dades fins al 2016). Això significa que veïns d'altres pobles de la comarca o de Catalunya, han escollit Sant Joan de les Abadesses

per venir-hi a viure, per sobre de la mitjana del Ripollès, frenant l'èxode rural. Dels pobles grans, només Campdevànol té dades comparables a les nostres.

Estructura de la població

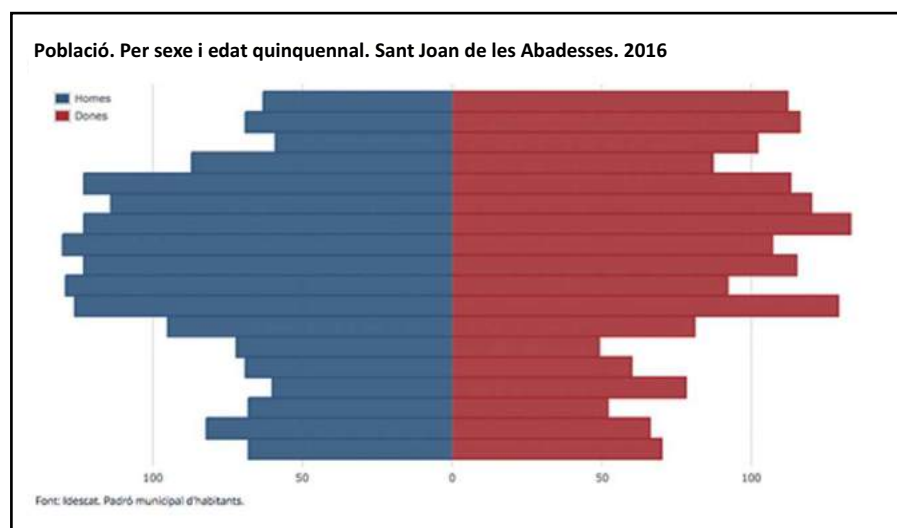
Sant Joan de les Abadesses té una població envellida. El gruix més important de la població té més de 40 anys, i la piràmide d'edats és quasi rectangular. Ja ho seria si no fos per la disminució de la població nascuda fa 70-75 anys, just després de la Guerra Civil. Destaca molt poca població d'infants i de joves entre 20 i 35 anys, la qual cosa fa que les empreses que s'implanten aquí i busquen perfils de joves qualificats, no en trobin.

Cares noves

Sovint, una persona que ha passat fora del poble durant una dècada, per exemple, hi torna i el troba molt canviat pel que fa a infra-

estructures, edificis, carrers...

Però el que més sobta a aquestes persones és que no coneixen a molts dels veïns, la qual cosa és del tot normal. En el període 2007-2017 -el més actual que podem consultar a l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT) en el moment d'escriure aquest article- hi ha hagut 1291 cares noves (998 immigracions i 293 naixements), i han desaparegut 1667 rostres (561 defuncions i 1106 emigracions). No podem relacionar aquestes xifres directament per obtenir quanta gent ha vingut a viure a Sant Joan de les Abadesses i encara ho fa -"les cares noves"-, perquè aquestes dades es creuen (una persona pot haver vingut i haver marxat o mort en poc temps), però està clar que en un poble de 3200 habitants, un saldo migratori i de població com aquest apunta que la xifra de cares noves podria rondar el 35 o 40%.

AGOST

Punts de càrrega per a vehicles elèctrics

El consistori va aprofitar les obres d'ampliació de l'aparcament de Can Crehuet, al costat del monestir, per instal·lar dos punts de càrrega de vehicles elèctrics semi-ràpids amb connectors del tipus Mennekes. És la segona estació de càrrega pública al Ripollès per aquest tipus de vehicles que hi ha després del que va instal·lar a Ripoll l'any 2013, el primer de la comarca i un dels pioners a la província. També hi ha quatre punts de càrrega privats entre la Vall de Camprodon i la Vall de Ribes, que corresponen a càmpings, hotels i restaurants.

SETEMBRE

La festa del Grito se celebra al Palmàs

Després d'alguns anys de controvèrsia en els quals el consolat requeria que l'acte es fes només sota banderes oficials, aquest setembre passat es va arribar a una solució salomònica per tal de no haver de retirar ni el llaç ni l'estelada de la façana de l'ajuntament, i que el consolat pogués celebrar l'acte segons les seves condicions. Finalment aquest punt de la festa es va traslladar al Palmàs, l'edifici dedicat al compositor Jaume Nunó (tot i que com vàrem explicar, l'any passat es va descobrir que la seva casa natal n'era una altra). Amb tot, els regidors d'ERC varen aprofitar la seva presència al balcó durant l'acte per reivindicar la llibertat dels presos polítics ensenyant una pancarta. Tot i el canvi d'ubicació i el debat, la jornada va tornar a omplir el poble de mexicans i curiosos per celebrar els enllaços entre Sant Joan i Mèxic.

Nou apartat de publicacions a la web de l'Ajuntament

La pàgina web de l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses compta, des d'aquest octubre, amb un apartat de publicacions que agrupa les revistes SJA, aquesta publicació de periodicitat bianual que teniu a les mans, que edita el consistori des de l'any 2012 i que recull articles d'història, d'entitats, de negocis i de la vida social santjoanina fets per un equip de

col·laboradors; els monogràfics de Festa Major digitalitzats -el més antic dels quals és de l'any 1927- i que serveixen per entendre l'esdevenir i la idiosincràsia santjoanina; una relació dels llibres que parlen de Sant Joan de les Abadesses o tenen algun enllaç amb el nostre poble; butlletins informatius i digitals; i publicacions especials.

OCTUBRE

Primer Ral·li Ripollès Clàssic

El primer cap de setmana d'octubre es va disputar la primera edició del Ral·li Ripollès Clàssic, que va tenir com a centre neuràlgic la nostra població. La prova, que va comptar amb nombrosos corredors locals, va ser guanyada per Carles Bracons i Miquel Àngel Silva amb un Peugeot 205 1.9 GTI. La cursa fou la quarta prova de la Copa Gironina de Regularitat i els participants varen fer un recorregut de 400 km, dividit en dues seccions que, entre d'altres, passava per Alpens, Sant Hipòlit, Vallfogona, Olot, Camprodon, Ripoll i Sant Joan de les Abadesses.

S'enllesteix la remodelació al voltant de la Fundació Emma

Aquest mes d'octubre es varen finalitzar les obres per crear les dues terrasses polivalents de la Fundació

Emma que afavoreixen que les persones amb mobilitat reduïda puguin accedir a l'exterior amb normalitat i augmenti, així, el seu benestar. D'altra banda, s'ha acabat la construcció de les dues parades de bus que, a més d'evitar els perills i retards que podien provocar els autobusos quan havien de parar a la calçada, també revitalitzarà i farà més fàcil la mobilitat cap a la mateixa fundació i la resta de voreres d'aquest encreuament. Finalment, s'ha obtat per una marquesina amb vidre, després que la que es va col·locar inicialment dificultés la visibilitat d'una de les finestres d'una habitació de la residència.

Pau Menoyo es proclama campió nacional de descens en BTT

El santjoaní Pau Menoyo, tot i que feia menys d'un any que havia deixat les motos per centrar-se en la bicicleta, va guanyar el Campionat d'Espanya de descens d'aquesta disciplina en la categoria cadet aquest octubre, amb 15 anys, a Rute (Còrdoba). Tot i la seva joventut i que fa tan poc temps que competeix, ha aconseguit que diversos espònsors confiïn amb ell aquest any com RavetBike, Giant o Doctor Racing. La temporada oficial començarà a principis de març amb una cursa de l'Open d'Espanya a Sant Andreu de la Barca, i també competirà al Campionat d'Espanya, la Copa Catalana i el Campionat de Catalunya, i també correrà dues curses del Campionat Europeu de Rookies (a Àustria i Itàlia) i el campionat "oficiós" del món cadet a Àustria durant el mes d'agost -entre d'altres-, competicions en les quals intentarà continuar la bona progressió que ha tingut fins ara.

Fem Dansa s'acosta a l'escola en la seva segona edició

La primera proposta d'aquest segon any de festival va tenir com escenari l'Institut Escola Mestre Andreu, gràcies a un taller de dansa per a alumnes a càrrec de

la ballarina Sandra Jurado, formada en diferents disciplines i, en especial, en dansa urbana. Els participants varen explorar les potencialitats expressives del seu cos i reflexionar sobre aspectes com l'escolta, la presència i el treball en grup, aspectes que varen posar en pràctica davant de tothom al Pavelló Municipal d'Esports. Fem Dansa també va proposar una conferència del ballarí i mestre de dansa reconegut internacionalment Toni Jodar, sobre la dansa moderna i contemporània, i l'espectacle Mulier, a càrrec de la companyia Maduixa Teatre.

Els danys provocats pel Leslie costaran entre 200.000 i 300.000 euros

Les lleres del Ter i de l'Arçamala encara no han recobrat la normalitat des que les restes de l'huracà Leslie varen fer estralls al nostre país. L'Ajuntament va avançar prop de 20.000 € per fer front a les accions més urgents, però les ajudes de la Diputació i la Generalitat no arribaran fins aquest 2019. La passera que es va emportar el riu Ter serà una de les darreres actuacions previstes, tenint en compte el cost i la necessitat no només d'haver tornat a habilitar els passos a camins, sinó de consolidar-los i protegir-los. L'alcalde Ramon Roqué va considerar en el ple on es va tractar aquest fet, que un cop les institucions estiguin en condicions de donar els ajuts, seria bo que els allarguessin per poder fer murs i esculleres. L'afectació de la riudada també ha fet endarrerir el projecte de repensament de la zona d'horta a través d'un procés participatiu amb els implicats.

Primer 2 Dies Trial Santigosa – Nens

De forma paral·lela a la desena edició del 2 Dies Trial Santigosa - Clàssic que va aplegar 182 participants i que va guanyar el pilot britànic de 74 anys Mick Grant, 7 vegades guanyador a la prova de l'Illa de Man, també es va disputar la primera edició d'una prova enfocada a infants i que va comptar amb prop de 10 participants. El trofeu no va marxar de Sant Joan de les Abadesses perquè se'l va endur el santjoaní Aniol Llamas.

Primers passos per al nou tanatori

L'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses va aprovar la modificació puntual del POUM per a la ubicació d'un nou tanatori en un terreny que hi ha entre el parc del Ter, una nau industrial i el cementiri. La construcció anirà a càrrec de l'empresa Àltima, que en durà la gestió a través d'una permuta. La sala de vetlla actual és al carrer Manigosta, un carrer residencial que suposa incomoditats per veïns i familiars dels difunts, motiu pel qual ja estava planejat el canvi d'ubicació.

NOVEMBRE

Es pavimenta el camí de Fogonella

L'Ajuntament va pavimentar 700 metres de part del camí històric que va des de la Colònia Llaudet fins a la casa de Fogonella, en el terme municipal de Sant Joan de les Abadesses. Es tracta d'un camí de titularitat municipal i que dóna accés a diverses masies de la zona com Cal Rei, Can Batlla, Can Tarroja o Can Coret. Abans d'aquesta intervenció, només es trobava formigonat un petit tram des del pont del Reixac sobre el riu Ter fins al gual de Can Batlle i, a partir d'aquí, es transformava en un camí de terra estret i en mal estat de conservació que dificultava el pas de vehicles i de maquinària. Part de la importància d'aquesta actuació, que va tenir un cost aproximat de 50.000 € i que van estar finançats per una subvenció del Departament de Governació de la Generalitat de Catalunya, rau precisament en el pas de camions i vehicles especials que fan la gestió forestal dels boscos d'aquesta zona, que són de titularitat pública municipal (forest Avetar i Puig Rust).

Augment de la taxa d'escombraries

El nou contracte públic de la concessió de la recollida i gestió de residus del Consell Comarcal del Ripollès va canviar el criteri pel qual es reparteix el seu cost entre els pobles de la comarca. Fins ara, el cost que es repercutia als pobles i als seus habitants era proporcional a les tones gestionades, però a partir de mitjans de 2018 es va començar a tenir en compte exclusivament el cost de servei de recollida. Fins ara, hi havia 12 pobles amb la taxa d'escombraries més alta, dels 19 municipis del Ripollès. Amb la repercussió que aquestes noves circumstàncies tindran en la taxa d'escombraries, la nova taxa s'ajustarà amb la resta de pobles. Sant Joan de les Abadesses és l'única vila que utilitza el servei de recollida porta a porta, fet que li permet assolir un percentatge de recollida selectiva del 67,20%, enfront del 28,76% de la resta del Ripollès.

Primer pas per a la nova biblioteca

La Diputació de Girona ha atorgat una subvenció de 28.892,98 euros per a la redacció del projecte bàsic de la construcció de la nova biblioteca municipal que se situarà a l'edifici Mestre Andreu, un cop tots els alumnes de l'Institut-Escola Mestre Andreu s'hagin traslladat al nou edifici de la Coromina del Bac.

Aquesta xifra representa un 68 % del pressupost (de 42.382 euros). La idea del consistori i del Servei de Biblioteques és donar-li un espai com cal, ja que l'actual fa molt que es va quedar petit per encabir totes les activitats i els objectius que avui en dia es demanen a una biblioteca pública. Inicialment s'havia estudiat ubicar-la a l'edifici Duran i Reynals on hi havia la Secundària fins ara, però no es va arribar a cap acord amb la propietat (les germanes Vedrunes i la Fundació Espona).

La carnisseria Marc Coma guanya un reconeixement dels productors del Ripollès

Els responsables de la marca Producte del Ripollès varen fer una gala en la qual varen repartir premis als establiments que més potencien el segell, escollits després de les votacions dels productors associats. Els guardonats varen ser Palau Carnissers de Ribes de Freser, Fonda Xesc de Gombrèn, Solana del Ter de Ripoll, Carnisseria Marc Coma de Sant Joan de les Abadesses i Hotel Calixó de Molló. En l'acte, que va comptar amb la presència de la consellera d'Agricultura, Teresa Jordà, i de la directora general d'aquest mateix departament, la santjoanina Elisenda Guillaumes, es va presentar el primer de cinc vídeos de la campanya "Només depèn de tu" amb la qual es vol ressaltar la importància del consum de proximitat per a l'economia local.

Les cerveses santjoanines continuen creixent

Els dos productors de cerveses locals que tenen les seves naus al polígon de Cal Gat continuen consolidant-se en el mercat de les cerveses artesanes. D'una banda, La Calavera ha vist com el seu mercat internacional ha anat creixent, fins al punt que més d'un 50% de la seva producció acaba a l'estranger. Continuen amb la seva aposta per investigar les seves begudes envellides en barriques de fusta. D'altra banda, La Minera segueix un camí diferent i s'enfoca en un mercat més català, especialment a les comarques adjacents a la nostra. Durant l'any 2018 i amb només 5 anys d'existència, varen aconseguir el segell Girona Excel·lent i aposten per la marca Producte del Ripollès. Per a la primavera de 2019 esperen treure una nova referència de cervesa de temporada.

DESEMBRE

La llar d'infants El Molí Petit rep el distintiu d'Escola Verda

El Molí Petit va rebre aquest segell després de dos anys de formació i d'introduir un seguit de canvis d'hàbits per promoure el respecte per l'entorn i els recursos naturals.

Durant aquests dos anys, per exemple, s'ha demanat una tovallola a la família de cada infant per eixugar les mans i la cara en comptes de fer-ho amb paper d'un sol ús, o s'ha ofert el contenidor d'envasos als infants

que mengen iogurt per acostumar-los a llençar les bosses d'envasos, orgànic i bolquers al contenidor corresponent. Els infants també classifiquen cada element a la safata corresponent quan han acabat de dinar i berenar.

A la vegada ha incorporat accions noves com la de demanar a cada infant si tenen poca o molta gana, per mesurar les quantitats de menjar que es posa al plat, depenent de la resposta de l'infant, i així col·laborar perquè no hi hagi malbaratament alimentari. Les sobres de la matèria orgànica es donen diàriament a un pagès de la zona per alimentar els seus animals.

Reconeixement als comerços centenaris

L'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses i la Unió de Botiguers, amb el suport de la Generalitat de Catalunya, varen fer un reconeixement als establiments del poble que ja sumen més de 100 anys. Els establiments que compleixen aquesta longevitat són Cafè Centre Catòlic, Rellotgeria Casademunt, Rellotgeria Roqué, Estanc Tarré, la Taverna del Bon Vi, Carnisseria Dial, Queviures Ca la Irene, Pastisseria Can Salvat, Pastisseria Can Vergés, Casa comerç Tatxé, Comerç, vi i grans Tarré, Menjars Can Rudes, Forn de pa Roma. D'aquests tretze comerços n'hi ha dos que han cessat la seva activitat recentment, però també varen rebre el mateix tracte que els altres perquè el reconeixement s'havia d'haver celebrat durant el període d'aplicació de l'article 155 a la Generalitat, fet que va fer impossible l'assistència de molts representants institucionals per la situació política i social. A més de l'acte, en les pròximes setmanes el consistori instal·larà unes plaques commemoratives davant dels comerços reconeguts.

Txarango estrena documental a Sant Joan

Els santjoanins i santjoanines varen ser els primers a veure el documental: "Clownia, una vida que dura quatre dies". Es tracta d'un film realitzat per Mashup Barcelona i que vol ser un relat sobre l'essència del Clownia, explicada a través de com viuen el festival algunes de les persones implicades en el projecte, el públic i el poble que l'acull, i que va ser enregistrat durant el darrer Clownia en motiu del 5è aniversari. Per ara, l'audiovisual continua sent inèdit a la resta del

territori, mentre el grup està en negociacions amb TV3 per a una possible estrena. El passi estava previst fer-lo al Palau de l'Abadia, però es va haver de traslladar al Teatre Centre per l'expectativa creada. Paral·lelament, el grup va anunciar les dates del Clownia 2019 que es farà del 27 al 30 de juny. Els abonaments ja estan a la venda, però encara no s'han anunciat els artistes convidats.

La família de Josep Picola cedeix l'arxiu del poeta santjoaní a l'Ajuntament

Els hereus del poeta santjoaní Josep Picola i Soler han cedit el seu arxiu personal, que a partir d'ara serà custodiat i es podrà consultar a l'Arxiu Històric Municipal. Es tracta d'una aportació molt valuosa, que permetrà continuar reconstruint i entenent el passat i l'esdevenir del nostre poble, gràcies a l'interès i la inquietud que Picola va desenvolupar per tot el fet relacionat amb el poble, i que també el varen dur a escriure llibres i poemes sobre la vila. La col·lecció es divideix en quatre volums. El primer està compost pels documents majoritàriament de la família Corriols (alguns del s. XIII) i, molts altres, de principis del s. XIX. S'hi troben testaments, inventaris, testimonis, cartes i correspondència, certificats, llibretes, actes... Hi ha 248 entrades, algunes de les quals contenen molts documents, com per exemple la que recull les 450 cartes. Un altre conté cartells i programes d'entitats que expliquen els actes de les diverses festes del segle XX. Un tercer conté prop de 300 postals, negatius i clixés amb imatges antigues de Sant Joan. L'últim llibre comprèn la relació de 22 llibres dels segles XIX i XX que parlen de la història o del patrimoni del poble. Tota aquesta documentació ja es pot consultar públicament.

L'Ajuntament aprova un pressupost de 4'2 milions per al 2019

Sant Joan de les Abadesses va aprovar un pressupost per l'exercici 2019 de 4.239.498 euros amb els vots de l'equip de govern de MES i els vots en contra de l'oposició (ERC i el PDeCat). Es destinaran 200.000 euros a inversions per l'any 2019, i destaca una partida

de 75.793 euros que anirà destinada a pagar el tram de la via verda entre el pont del Planàs i la vall de Bianya; la compra de la parcel·la que hi ha a la cantonada de la pujada a l'estació, al costat de la carretera de Sant Joan a Ripoll, per un import de 30.000 euros; A banda, l'Ajuntament farà el segon pagament i últim de l'expropiació de la plaça Barcelona per 36.743 euros. I finalment, després d'haver fet una actuació als jardins de la Puda a través d'un fons FEDER, un altre projecte finançat d'aquesta forma estarà vinculat a la font d'en Roca i tot el que hi ha al voltant de la muralla.

GENER

El SAT-Teatre Centre estrena l'adaptació original de La veu de la viola, de Salvador Vergés

L'adaptació, de Josep Garriga, va aconseguir omplir totes les localitats els dos dies de representació. L'objectiu del grup és portar l'obra a altres poblacions com Vic o Olot. La novel·la, que ja porta dues edicions, fou la finalista del 25è Premi Literari Ciutat de Badalona de Narrativa. A més, el passat any fou el llibre de l'any de la Universitat de Vic dins de la seva associació i aula de lectura. Ambientada en l'entorn rural de les comarques prepirinenques, explica la història d'un noi, l'Aniol, que perd la parla però, gràcies a la seva capacitat i virtuosisme per la música, tocant la viola, i l'amor a la seva estimada, la Núria, la recupera. El SAT-Teatre Centre també va programar un cicle de tardor amb espectacles musicals i teatrals de primera línia com Roger Mas, Manu Guix, Jordi Boixaderas i i Laura Conejero, Gemma Humet i Toti Soler, i el Quartet Mèlt, per tal de fer front a les despeses per adequar la instal·lació elèctrica a la normativa vigent.

@ Marc Cargol

Casals reobrirà una línia de producció a Ripoll

L'empresa Casals Ventilació que actualment és propietat de Aerolica, una filial de la francesa France Air, tornarà a tenir producció a Ripoll a les antigues instal·lacions que ja havia ocupat. Aquest mateix any es desplegarà

la primera fase d'aquesta ampliació, que consistirà en l'obra civil per adequar dues naus properes a la carretera de Sant Joan de Ripoll, que tindrà un cost d'aproximadament un milió i mig d'euros. També caldrà una inversió en maquinària de mig milió d'euros. Posteriorment, el 2020 s'espera una segona inversió de 900.000 euros en infraestructura de tractament de xapa. L'espai total que ocuparà és de 7.500 metres quadrats, aproximadament la meitat en cadascuna de les dues fases, i l'empresa haurà de contractar nou personal per a la seva posada en marxa.

Àlex Corredera fitxa pel filial del València CF

El migcampista santjoaní de 22 anys Àlex Corredera va rescindir el seu contracte amb el Real Múrcia del grup 4 de la Segona Divisió B espanyola i ara té contracte pel que queda de temporada i la vinent pel València Mestalla del grup 3 de la mateixa categoria (el dels equips catalans), filial del València CF de Primera Divisió. Aquest canvi d'aires ha estat provocat per la situació econòmica de l'equip murcià que necessitava alleugerir les nòmines i Corredera era un dels jugadors amb més projecció. El santjoaní, sortit del planter del CE Abadessenc, ha costat 20.000?€ a l'equip valencià, tot i que el contracte inclou algunes clàusules si arriba a jugar amb el primer equip. En aquest sentit, el migcampista no es vol fer il·lusions abans d'hora: "Toca treballar aquests primers sis mesos, jugar tot el que pugui, fer-ho bé i, si arriba l'oportunitat, benvinguda!". En tot cas, el seu objectiu és continuar evolucionant: "La idea és estar-hi mig any i després buscar una cessió més amunt, o continuar un altre any al filial"

Acaben les actuacions de manteniment i millora al pavelló

Aquest mes de desembre es va acabar d'instal·lar el nou enllumenat LED del Pavelló Municipal d'Esports, gràcies al qual hi haurà un estalvi econòmic, a més de no haver d'esperar que es refredin les làmpades per tornar-les a engegar com passava amb les antigues (si marxava la llum o algú les tancava per error, s'havia

d'esperar una bona estona). El cost del canvi de tecnologia l'ha subvencionat la Diputació de Girona. Aquesta ha estat l'última d'un seguit d'actuacions que varen començar a l'estiu amb el canvi de la cortina que s'utilitza per dividir l'espai segons les activitats i, més endavant, amb el canvi dels motors que eleven i baixen les cistelles per a la pràctica del bàsquet, i la instal·lació d'un termòstat a la pista que permetrà regular la temperatura d'aquesta zona d'una forma més eficient.

Prop de 500 persones han intentat ajudar l'abadessa a l'escape room

Mig miler de persones han jugat a l'escape room L'Abadessa d'ençà que s'obrí a finals d'estiu. Un dels seus responsables, en Carles Martínez, diu estar-ne molt content, tant per la xifra, com pels bons comentaris dels qui hi han entrat. Martínez també apunta que el perfil de gent és molt divers: des de gent que està fent turisme i aprofiten, a grups que venen expressament atrets pel joc, com de santjoanins que tenen la seva primera experiència en aquest tipus d'oci. Un escape room és una mena de joc físic i mental en què un grup de gent estan tancats en una habitació i han de resoldre un enigma o diversos trencaclosques per sortir-ne victoriosos. El de Sant Joan està situat a l'encreuament del carrer Major i el passeig Comte Guifré.

Inauguració oficial de l'edifici de Secundària

El conseller d'Educació, Josep Bargalló, va inaugurar oficialment l'edifici de Secundària de l'Institut Escola Mestre Andreu el divendres 25 de gener. Després d'una visita a les instal·lacions va fer una reunió amb representants de la comunitat educativa i, més tard, un acte on el conseller es va comprometre a incloure la segona part del projecte -l'edifici d'Infantil i Primària- a la planificació del Departament d'Educació. La jornada va acabar amb un recull de desitjos que alumnes, professors i l'AMPA, varen dipositar en un pot de conserva, com a metàfora dels ingredients que calen per continuar amb el dia a dia del centre, i que la majoria feien referència a la necessitat d'estar agrupats en un mateix edifici, fet imprescindible per a un projecte educatiu transversal com el de Sant Joan de les Abadesses.

Els fogons del Bac

El mes de maig va obrir les seves portes el nou restaurant “Els fogons del Bac”, situat al Pla de la Coromina del Bac (quasi a tocar la rotonda). No ha trigat gens a atraure gent, especialment els migdies per dinar amb un menú econòmic, diferent i ben preparat.

El regenten la Zohra i en Francesc. Per a ells el món de l'hostaleria no és nou. La Zohra va començar a treballar de ben petita al mític restaurant “Can Janpere”, tota una referència en l'àmbit comarcal. Allà, assegura que va aprendre molt.

En Francesc compagina la seva tasca al restaurant amb la d'una empresa de distribució i serveis per a l'hostaleria i restauració. Això li permet estar en contacte permanent amb l'actualitat gastronòmica. A banda, de més jove havia fet de cambrer en bars i restaurants.

Espai Redonxa

La botiga ecològica que hi ha sota les voltes de la plaça Major ha canviat de propietari. Està exactament igual com la va deixar l'antic responsable i es dedica al mateix. El nou responsable, Xavier Sanfulgencio, segueix apostant pels productes ecològics, artesans o de proximitat. Tot el que ven, des de fruites i verdures a arròs o formatge, ha de complir dos dels requisits. Abans en Xavier treballava dissenyant planes web, així que ha passat directament de la tecnologia a la terra. No creu, però, que siguin incompatibles, al contrari. Actualment també treballa en una pàgina per oferir els seus productes i els del Ripollès a través de les xarxes.

Ca la Jana

En José Antonio i la Paula han reconvertit en un bar amb menjars l'antiga botiga de Ca l'Enric, situada a la carretera de Camprodon. Han obert fa poc temps i mentre l'home es cuida de la barra, la dona treballa a la cuina per elaborar una extensa carta de plats guisats i tapes. S'hi pot menjar des de peu de porc o pot i tripa, a un senzill entrepà de formatge. Per a en José Antonio l'experiència és nova, mentre que ella ja havia treballat abans en el ram de l'hostaleria en diferents llocs. S'han traslladat de Camprodon, on vivien fins ara i, a poc a poc, van fidelitzant els clients que repeteixen visita. Per alguna cosa deu ser.

Forn de Sant Joan

En Xavier i l'Estefanía són els responsables del Forn de Sant Joan, l'antic forn Lozano, al carrer Beat Miró. Fer pa ha estat l'única feina d'en Xavier, que té prop de 40 anys però en fa 20 que s'hi dedica. Varen obrir-lo a finals d'any i vénen d'Olot, tot i que ella és Colombiana i ell Equatorià. Tot i el tipus de feina i els horaris, han format una família nombrosa amb sis fills, que asseguren que són el combustible per seguir endavant. Està bé que ho digui un forner, tenint en compte que diuen que els fills venen amb un pa sota el braç. Han pensat a venir a viure a Sant Joan de les Abadesses, però encara estan esperant un temps per prendre la decisió. En Xavier diu que el seu pa és un pa com es feia abans, amb massa mare ben cuidada i donant-li un toc de sabor i textura adequat, i tenen especialitats amb pa d'espelta, alemany, blat de moro, cereals, sègol... Reconeix que els santjoanins són molt panarres i molt exigents, fet que el motiva extraordinàriament. Per exemple, ha estat treballant la recepta per aconseguir la coca de forner que volien els seus clients, de la que ara n'està molt satisfet. N'ha fet tota la vida, però aquí ha trobat que la volíem amb unes característiques diferents, i que segurament ens hauríem de remuntar diferents generacions de fornars per a entendre-la. El seu dia de descans és el dimecres.

Can Puig abaixa la persiana

En **Jaume Casadevall** és el propietari de Can Puig, la botiga d'embotits i queviures situada al carrer que connecta l'Església de Sant Pol amb el Pont Vell. En Jaume té la rutina diària estructurada dins la botiga: de 9 del matí a 8 del vespre no es mou d'allà.

Avui fa un dia fred de desembre i en Jaume passa la clau. Són les dues del migdia, és hora de dinar. Travessem la botiga, impecablement ordenada i neta i entrem a la saleta que té al darrere. El lloc on dina, fa les factures i reposa una mica quan tanca fins a les 5 cada migdia. Ens asseiem a taula i comencem a parlar de tot el que ha viscut personalment a l'establiment, de les seves rutines i del per què, arribats els seus 60 anys, ha decidit abaixar definitivament la persiana.

Can Puig? Qui se'n deia?

Ningú! De fet als avis els feia molta ràbia que coneguessin la botiga així. L'avi es deia Joan Armengol i feia cadires a un local del carrer de darrere, allà ja els deien a Can Puig i quan es van traslladar, la gent els ho va seguir dient. Quan jo vaig fer-me càrrec de la botiga, vaig incorporar el nom al cartell perquè ja hi estic acostumat. Per a mi tota la vida ha estat Can Puig i no em sembla malament (riu).

Quan s'obre la botiga?

La botiga la van obrir els meus pares als anys cinquanta i no s'ha tancat mai des de llavors. Ells mataben porc i combinaven la venda d'embotits amb la d'altres productes d'alimentació a granel com oli, pasta o vins. Les botigues en aquell moment venien una mica de tot, no s'especialitzaven

tant com ara. Nosaltres a part de porc, matàvem conills i pollastre. Altres botigues de la vora venien xai i vedella, el que aleshores s'entenia més com una carnisseria. Sempre hem viscut a les plantes superiors d'aquesta casa i la part del carrer ha estat botiga la majoria del temps. Els meus avis ja l'havien tingut de forma intermitent, tinc entès que havien fet racionament després de la Guerra Civil.

Quan vas començar a treballar a Can Puig?

Als 14 anys. Vaig deixar els estudis perquè a casa necessitaven ajuda i a poc a poc vaig anar aprenent l'ofici. M'hauria agradat estudiar més, però no va ser possible perquè aquí a casa es necessitava ajuda. No sé què hauria fet però la construcció d'edificis m'agrada, potser arquitectura.

Has fet algun canvi de segell propi a la botiga?

Quan els meus pares ja van ser més grans, vaig decidir deixar de vendre pollastre i conills i especialitzar-me en porc. Recordo que al principi els compràvem a un pagès i es mataven a l'escorxador d'aquí Sant Joan, després es van començar a matar a Ripoll i ara ja ho comprem per peces. Ha canviat molt tot. És pràctic en el sentit que només compres el que necessites. A granel tampoc venc res perquè ara tots els aliments venen envasats en petites racions.

La carn de porc que compres d'on ve?

És tota de proximitat, de la Plana de Vic que està farcida de porcs. Els que compro jo normalment són de Sant Pere de Torelló.

Les botifarres són la teva especialitat?

No ho sé (riu), però en faig força.

Els embotits els faig tots artesanalment a l'obrador que hi ha aquí darrere la botiga, un espai que hem anat arreglant i adaptant als nous temps al llarg dels anys. La botifarra, per exemple, es fa a partir de retalls amb més greix que els que serveixen per fer la llonganissa. El gust ja depèn de la recepta de cadascú, segons els condiments que hi posis. Cada setmana produeixo el que necessito depenent del consum i la demanda de la botiga.

Com creus que ha canviat Can Puig aquests 60 anys que n'has format part?

Crec que ha canviat moltíssim, tant la ubicació com el negoci. Explico això de la ubicació: la botiga no s'ha mogut físicament, ho ha fet la vida al poble. Abans aquest carrer on ens trobem era el principal, els comerços estaven tots ubicats aquí i hi havia molt moviment. El negoci era familiar i els avis, els meus pares i, fins i

tot, els germans treballaven aquí. Ara el porto jo sol i, encara que la meva germana m'hi segueix ajudant, la feina se m'acumula més.

Quan es va construir el Pont Nou i van desviar els cotxes per la carretera que ara coneixem, la circulació va canviar molt i jo diria que també el negoci.

Quin és el millor record que en tens?

El millor record que tinc relacionat amb la botiga és la construcció del Pont Vell. Quan vaig començar a implicar-me a la botiga era adolescent i tampoc tenia massa feina. Sempre que podia, m'escapava a veure com els picapedrers el construïen. En sabien moltíssim, encara me'n recordo. La forma de totes les pedres està feta a mà.

I ara tanques. Per què?

Vull plegar, però per res negatiu, al contrari. Un cop vaig dir que quan complís els 60 anys em jubilava, i així ha anat.

Tinc ganes de gaudir d'altres coses, de sortir més sovint en moto (riu). La botiga és molt de diari i ha arribat un punt que se m'ha fet massa rutinari.

He treballat molt i com que no tinc cap compromís, vull deixar-ho aquí i dedicar-me a fer altres coses. Un de sol cansa molt però dos ja són multitud pel volum del negoci, els models familiars han canviat. Ara vaig acabant el material i veig que el moment ja s'apropa. Fa il·lusió i tot.

El Ter a través de les persones

Petjades del Ter, amb textos i fotografies de David Fajula, president del Grup Fotogràfic Abadesses, és un llibre editat pel Consorci del Ter, amb motiu del seu 20è aniversari. El llibre és un treball sobre els prop de dos-cents quilòmetres de cursos fluvials, des del seu naixement al Ripollès, fins al Mediterrani, a través de fotografies de les viles, pobles i ciutats del Ter i dels seus afluents.

Per què el Ter? Doncs perquè en certa manera, parlar del Ter és parlar de la meva família. La meva mare va ser l'últim nadó que es va batejar a l'antiga església de Sant Romà de Sau, pocs mesos abans de la construcció de l'embassament. El seu avi es va instal·lar allà provinent de Susqueda. La meua iaia per part de pare era de Ripoll, del bressol de Catalunya, tot i que es va criar a les Arenyes, al costat de la riera de Sant Quintí, a les Llosses. El meu avi va néixer a Sant Quirze de

Besora, després que el seu pare deixés Ogassa per començar una nova vida al Bisaura. Totes les propietats de la família les va poder carregar al llom d'una mula.

I si hi havia algun lloc de la conca del Ter on semblava que no se m'hi havia perdut res, el 2017 el destí em va regalar un fillol a l'Empordà. On el riu es fon amb el Mediterrani.

Amb aquest bagatge semblava en certa manera previsible fer aquest llibre. Alhora, sempre m'han interessat els destins menys concorreguts. Em motivava molt pensar que tot i tenir racons d'una bellesa indescriptible, la conca del Ter no era el destí més visitat, ni tan sols entre els qui vivim o conduïm al seu costat a diari.

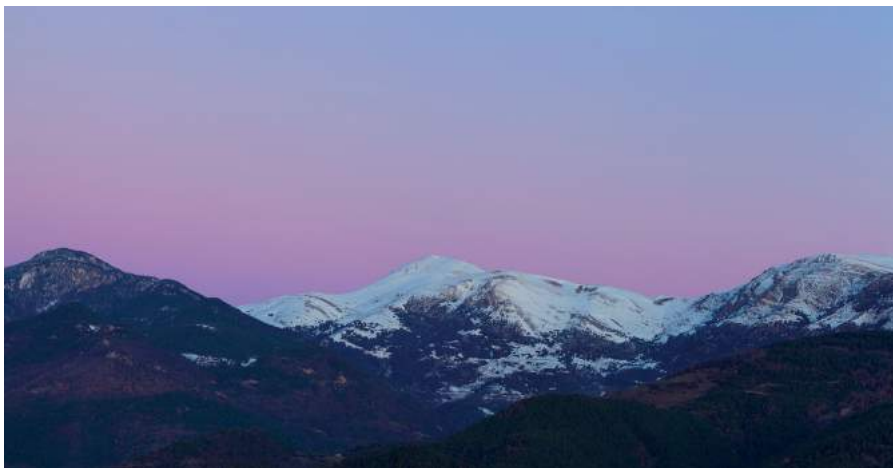
"Petjades del Ter" s'estructura en cinc capítols, un per comarca, on gradualment es pot veure a través de

les imatges el canvi del seu context, natural i social. Si a Setcases trobem isards i un riu estret i actiu, al seu tram mitjà les colònies tèxtils i els embassaments representen la migració de les cases de pagès cap als pobles. Al Gironès i l'Empordà, el riu representa una eina clau per als cultius de regadiu i una fràgil llar per a centenars d'espècies animals. El llibre es vol allunyar de les postals previsibles que podrien venir-nos al cap al pensar-hi. No hi ha cap fotografia del campanar de Sant Romà de Sau. Probablement, la imatge més icònica del Ter.

I si el que volia era allunyar-me d'imatges preconcebudes, vaig buscar cinc dones que m'ajudessin a explicar conceptes com la geografia o la demografia a través de les seves històries. Al Ripollès parlo de la Marina, una pastora de Bruguera que amb noranta-un anys surt cada dia

Liri de neu: Al llibre he tingut molt present l'estructura de les dobles pàgines, i en contraposar una flor hivernal amb un Ball dels Pabordes em va venir el cap el concepte "elegància". Els lliris de neu són molt poètics pel seu calendari de germinació, i sobretot, pel seu context. Això feia que funcionés molt millor del que hagués pogut fer-ho una flor de primavera.

Portada Ripollès: Vaig preveure aquesta foto setmanes abans de realitzar-la. Sabia que des de Sant Antoni Petit tenia una visió frontal del vessant est de Serra Cavallera, i això volia dir una sortida de sol. El primer dia que hi vaig pujar la boira no em deixava veure res, però el segon va ser un espectacle hivernal. Serra Cavallera és l'eix vertebrador del capítol del Ripollès, i el Taga, la muntanya que ha acompanyat als meus avantpassats durant segles.

que la meteorologia li permet a atalaiar el seu ramat d'ovelles per Serra Cavallera.

Serra Cavallera representa l'eix que divideix les valls del Ter i del Freser (també present al llibre) i també la imatge de la portada del capítol, presa des de Sant Antoni petit una albada d'hivern. Del poble hi tenim dues imatges més, un lliri de neu a la vora

del riu i el ball de pabordes, amb l'Esther Rovira i en Lluís Ibáñez com a protagonistes en el seu últim ball. Les històries es succeeixen a cada comarca, i a Osona els balls de Festa Major deixen pas a les dificultats logístiques que tenien els pagesos de la Vall de Sau abans de la construcció de l'embassament. Una vida isolada i allunyada de tot arreu. A la Selva i el Gironès són els aiguats, com el del

1940 que protagonitzen les vides de la Carme i la Teresa, a qui vaig conèixer una tarda de juliol a Sant Jordi Desvalls. Ella tenia ganes de parlar, i jo la voluntat i el temps necessaris per conèixer la seva història.

El Ter ha estat una base on fonamentar milers de vides i nuclis socials, començant fa segles amb poblats com el de l'Esquerda (Les Masies de Roda, Osona) on algunes troballes suggereixen que les grecs van arribar-hi remuntat el riu. En certa manera, alguns mil·lennis després sembla que les coses han canviat poc a la vora del Ter, i avui Girona atreu a centenars de milers de visitants d'arreu del món.

És per això que el llibre vol ser una al·legoria de l'etern cicle de la vida. Si al Ripollès, on el riu és jove, parlo amb una dona gran, a l'Empordà, on ja és gran parlo amb la Mar i la Nora, les dues adolescents que per primera vegada a la història van ballar la dansa de la mort de Verges. Elles i les seves històries, són les veritables **petjades del Ter**.

Lluís i Esther: El Ball dels Pabordes m'interessava com a patrimoni immaterial. Alhora, en Lluís i l'Esther, a qui ja coneixia, feien el seus dos últims balls el 2017. La cara d'il·lusió i els somriures fan la resta.

Una de les primeres feines de l'italià va ser rehabilitar mínimament la casa per poder-hi viure "dignament".

Després de treballar en la rehabilitació del Born com a centre cultural, l'arquitecte **Mel Brusaferrí** es va quedar sense feina i va decidir fer un canvi radical de rumb. Ara viu a Sant Joan de les Abadesses, és pagès i elabora formatge.

Les vuit del vespre del 27 d'octubre de 2013, Mel Brusaferrí busca la seva bici mentre escolta les lamentacions dels seus companys de vagó. Aconsegueix baixar-la del comboi, adolorit, mentre intenta descobrir si la sang del quadre és seva o d'algú altre. En aquell moment no ho sabia, però el descarrilament que acabava de patir quan estava a punt d'entrar a l'estació de Sants marcaria un abans i un després en la seva vida i trajectòria professional.

Feia uns mesos que aquest arquitecte italià, que havia vingut a Barcelona als anys 90 aprofitant la lliure circulació dins la Unió Europea, s'havia quedat sense feina. Fins llavors havia tingut sort, ja que quan va esclatar la crisi del

totxo ell estava treballant en el Mercat del Born, i els diners públics i la voluntat política per acabar les obres abans del 2014 varen fer que ells fossin "una de les últimes teules en caure", explica.

L'accident va arribar just quan s'estava plantejant què fer amb la seva vida, tenia prou diners estalviats per viure un any i mig a Barcelona, o per buscar la sort a Dubai, a la Xina o a Mèxic com havien fet altres companys. Però aquella sortida de via va acabar convertint-se en un desencadenant de què passaria els següents mesos i anys. Després d'una setmana d'estat de xoc per l'incident i reflexionant va decidir fer un canvi de rumb, deixar l'arquitectura, i recuperar l'ofici dels seus avis de la Vall d'Aosta: la vida a pagès.

Però els seus avis ja no hi eren. Qui va seguir amb la masia va ser el seu oncle, però ja estava jubilat. Els seus germans tots tenien una altra professió. Havia perdut

l'oportunitat de tornar a casa i aprendre l'ofici, així que es va apuntar a l'Escola de Pastors i va ser-ne alumne l'any 2014. Va fer les pràctiques a Formatges del Pujol, amb en Josep Orra, i quan les va acabar, va demanar per tornar-hi al setembre. S'hi va estar tres anys, fins que va decidir provar d'obrir la seva pròpia explotació, i així és com va arribar a Sant Joan de les Abadesses, curiosament al Mas Pujol.

La situació de la casa era bastant ruïnosa quan la va anar a veure, amb degoters, alguns elements esfondrats i bardisses per tot arreu. "Ara la gent que feia temps que no passava pel sender es pensen que s'han equivocat de camí, perquè no hi recorden cap masia", explica Brusaferrí. A la casa no hi vivia ningú des de principis dels anys 70, quan en van marxar els masovers. Finalment només va ser utilitzada com a cort i es va anar deteriorant.

Tot i l'aparença de l'immoble, pels seus coneixements en

Brusaferrí fa broma dient que a l'oficina encara hi té més papers burocràtics que formatges

Un accident amb tren va desencadenar un canvi d'estil de vida

Han estat quatre anys amb el pas ferm i deixant enrere tots els estigmes d'algú que venia del món de la corbata: "Si em diuen que faig pudor de vaca, me'n sentiré orgullós. I t'ho dic jo que tinc un armari ple de camises i que, si vols, te'n regalo quatre perquè no les faré servir mai més". Pot semblar una història amb un gir romàntic i irracional o un retorn a la idealització de la infantesa, però per a Mel Brusaferrí és exactament al revés: "El que no tenia sentit era tenir això a dins i no treure-ho en la vida real".

El producte

Ara mateix compta amb cinc referències que ja comercialitza en diversos establiments del poble i de la comarca: llet crua de vaca; stracchino, un formatge fresc; toma, un formatge madurat; tou, un formatge madurat tendre; i ricotta, el formatge recuit fet amb xerigot. La majoria d'ingredients són procedents del mateix ramat i són ecològics. Com que es tracta de productes artesans, la seva disponibilitat és limitada o pot ser estacional.

Trobareu més informació a: www.lesvaquesdenmel.com

arquitectura, ell va fixar-se més aviat en els murs, i els va trobar prou forts per a suportar l'embranchada del seu projecte, i va començar a imaginar els espais on posaria la cuina o la sala de maduració i tot li encaixava. Primer va fer arribar l'aigua per a les vaques, després va arreglar la casa per poder-hi viure dignament, després la cort i, finalment, va habilitar les instal·lacions per poder fer formatge.

Al fet sorprenent de passar d'un despatx a una cort, s'hi ha d'afegir l'exotisme del seu producte. Brusaferrí ha portat vaques valldostanes i una olla d'aram típica d'aquesta zona d'Itàlia i elabora un formatge de l'estil Fontina. "Estàs menjant un tros de formatge, però també un tros de cultura, la història d'aquesta casa, la meva...", descriu l'italià. Després de dos anys de feina sense recompensa, aviat podrà explotar el primer període de lactància complet de les vaques des que ho té tot llest, i podrà augmentar el nombre de formatges que està produint. Vol arribar a fer dues o tres elaboracions a la setmana, i un o dos formatges per elaboració. No vol fer el conte de la lletera. Només busca viure'n, vendre només a aquell consumidor "militant" i conscienciat que busca el formatge directe del productor, o a aquells veïns del poble que creuen que el producte és bo i el compren. Créixer per sobre d'això

l'obligaria a tenir més vaques, haver de munyir més, comprar més menjar, contractar algú..., circumstàncies que creu que podrien fer-li perdre l'equilibri "màgic" que té ara. Això sí, els costos de la mateixa explotació només són la punta de l'iceberg de les despeses i maldecaps que comporta engegar un negoci com el seu, i rebutja i renega de tots els tràmits burocràtics que li exigeixen, la part més feixuga segons ell, més que estar tot el dia pendent dels animals.

Sap que no recuperarà mai la inversió si no ven la casa, però es conforma en poder viure d'això. Tampoc descarta arranjar alguna habitació per fer-hi turisme rural, però del de veritat, del de sentir l'olor de fems i despertar-se amb el gall.

Les seves vaques són del nord-est d'Itàlia i elabora formatge a l'estil Fontina

“L'aigat” del 40

Secció de l'arxiu Municipal XIII

Les pluges d'octubre i novembre d'enguany han estat poc habituals per la seva abundància. Sobretot, cal destacar la precipitació que es va produir entre el 13 i el 15 d'octubre, quan van caure més de 100 mm a molts indrets de la comarca (1). Quan plou molt, un dels hàbits preferits dels santjoanins és anar a veure els rius, l'ordre pot variar però les visites als ponts són obligades igual com la del mirador del Molí Petit. Feia uns quants anys que l'aigua no baixava amb tanta alegria i fúria, molts dels arbres de ribera massa propers al riu van desaparèixer i també ho va fer la passera que connecta la vila vella amb la font de la Puda.

Quan el Ter fa una crescuda important alguns, pocs, recorden la vivència de “l'aigat” del 40 i altres el recorden pel record que en tenien els que ja no hi són. Si el record perdura, devia ser molt impressionant aquella pluja torrencial acompanyada per la crescuda dels rius. És per això que en la secció de l'arxiu, l'expedient que es comentarà serà l'anomenat “inundaciones de 1940”.

Per posar-nos en situació, cal dir que entre el 16 i el 20 d'octubre de 1940 es van produir precipitacions molt intenses a banda i banda del Pirineu oriental.

Les pluges es van iniciar la nit del 15 d'octubre a la Catalunya Nord i es van anar ampliant cap al sud arribant a la màxima precipitació entre el vespre del dia 17 i el matí del dia 18, festivitat de Sant Lluc. A Camprodon, entre aquests dos dies es van recollir 352 mm i en tot l'episodi 870 mm. Els cabals de tots els rius amb tots els afluents es va multiplicar i hi va haver destrosses materials molt importants amb unes 400 víctimes mortals (2). Comparant les dades i veient com baixava el Ter amb una mitjana de 100 mm, fa molta por imaginar com devia ser l'avinguda de fa quasi 80 anys (3).

Tal com ja s'ha anotat, les destrosses humanes i materials van ser molt importants a tota la província i a Sant Joan també. Després de quasi tres anys de guerra, dels bombardejos franquistes i de la destrucció durant la retirada republicana, la pluja encara feia més difícil la reconstrucció. Davant de tanta desgràcia les autoritats franquistes van haver de reaccionar. El dia 21 d'octubre el governador civil de la província, Paulino Coll, enviava unes primeres disposicions que havia de fer el consistori i també anunciava que havia obert una subscripció de socors al Banc d'Espanya per ajudar als damnificats. Les ordres pel consistori foren directes: vetllar

perquè no hi hagués robatoris de les coses –“enserres, maderas, efectos” – que s'havia emportat el riu, que es vacunés i es tornés a vacunar contra el tifus i enviar una memòria relacionant els danys amb fotografies per duplicat.

Com sempre diligent, la gestora municipal de la vila encapçalada per Francisco Aran Garriga envia el 23 de novembre no només una relació dels danys causats per l'aiguat sinó també una instància i una memòria per tal d'aconseguir ajudes del règim Franquista.

La gestora municipal explica que la situació de les arque municipals era delicada, ja que no es podien cobrar les “contribuciones y cuotas del repartimiento general” que pagaven els empresaris perquè les empreses que s'havien posat en funcionament després de la guerra ara tornaven a estar parades, i també perquè una cinquena part del pressupost anava a amortització de deute.

A més, si les empreses no funcionaven, el 85 % dels obrers - 1850 persones- de la vila es quedaven sense feina i per tant sense manera de sobreviure. Si l'Ajuntament no tenia diners no podia ajudar els vilatans a fer front a la llista de destrosses que s'anotaven a continuació, per tant demanaven ajudes directes com a “pueblo adoptado por S.E. el jefe del estado” i gaudir dels privilegis de la llei de 23 de setembre de 1939 que permetia poder-se endeutar més.

(2) <http://bloc.meteo.cat/75-anys-de-laigat-de-sant-lluc-de-1940/>

(3) “el río Ter alcanzó a su paso por la población una altura de seis metros sobre su nivel de cauce normal; el río Arsamala alcanzó una crecida de 4 metros”.

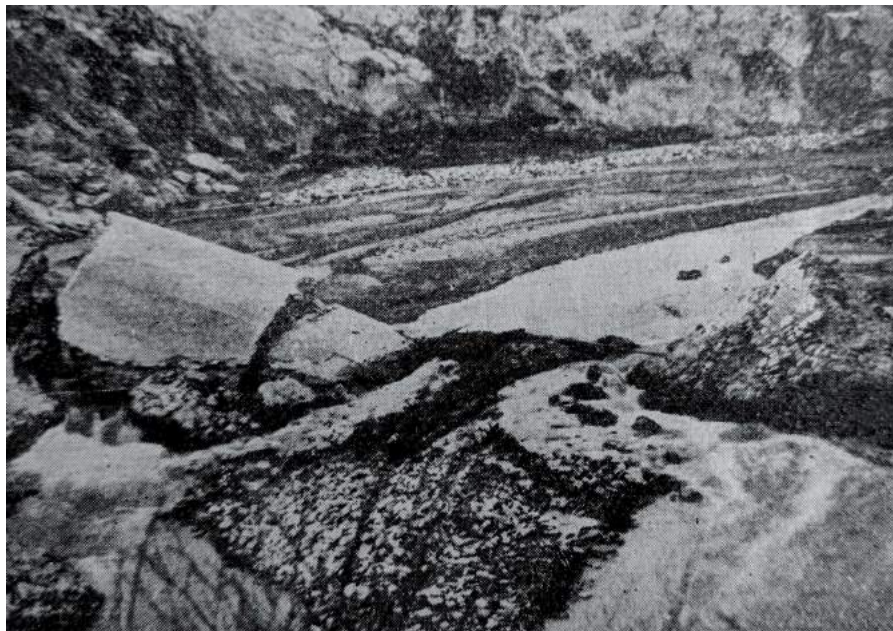
(1) Servei meteorològic de Catalunya. Butlletí climàtic mensual-octubre 2018. 196mm a Ulldeter, per exemple.

L'enumeració de les destrosses i el càlcul de la seva reconstrucció són significatius; per sort la ubicació de la vila va impedir majors danys. La xifra arriba a pràcticament 5,5 milions de pessetes. La riuada es va emportar totes les preses del terme – Espona, Llaudet... – amb danys als canals, a les mateixes fàbriques i en la trama elèctrica; també el rec de Surroca va causar danys a l'empresa S.A. de Construcciones. La casa de can Sidru, el carrer de Sant Pol, el “matadero”, el grup escolar i camins veïnals com el de la Batllia, Sant Antoni o la Puda, entre altres, també es va veure afectats. El pont del Reixac, el de la colònia Jordana, la palanca de la Batllia o el de l'Arsamala van desaparèixer igual com la conducció i el dipòsit de l'aigua potable per la vila. A més, les comunicacions per carretera o tren amb les poblacions veïnes també es van veure afectades, cosa que dificultava l'arribada de material (4).

Una de les solucions que troba la gestora per reconstruir i alhora pal·liar l'atur obrer són les “prestaciones personales a favor

(4) En l'enumeració no consten víctimes per la riuada, però segons la memòria oral van morir dues noies al molí de clot d'Encabats al rec de Fogonella.

Preses destruïda per l'aigua

del estado” dels vilatans, i per això s'anoten llistats de jornals fets i cobrats pels vilatans. Una altra de les prioritats és el subministrament d'aigua potable, connectar el poble amb l'exterior i tornar a posar en funcionament les indústries.

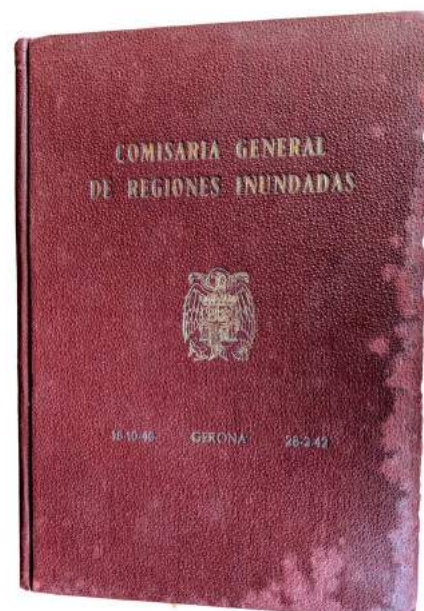
Foren tan greus els danys a la província que les autoritats Franquistes van crear una “Comisaría General de Regiones Inundadas” i l'any 1942 van editar un llibre amb el títol “Memoria de la labor desarrollada por la comisaría general en

reconstrucción de los daños ocasionados por las inundaciones en 1940”. En el llibre, a part de la pompa Feixista per l'ajuda a la reconstrucció i l'adoració a Franco, hi ha un recull interessantíssim de tots els danys causats a la demarcació.

L'any 1940 va ploure sobre mullat. La mullena de tres anys de guerra amarada de nou per la fúria de la natura. Els més grans ja ho diuen que va ser pitjor la postguerra que la guerra i, en aquest cas, l'atzar de la natura va aprofundir la desgràcia.

Reconstrucció del pont sobre el riu Arçamala.

Hi-Connect: immersió cultural a molt bon preu

El projecte permet realitzar intercanvis amb albergs d'arreu del món a joves d'entre 18 i 30 anys

Vistes de la ciutat de Perth

“A pot of tea”. Per la cara que fa em sembla que no m’ha entès. Li repeteixo i gesticulo assenyalant el cartell dels preus de darrere la barra. A la tercera entén què li demano i finalment em serveix el te.

Portava una setmana i mitja a Escòcia i encara no aconseguia que m’entenguessin quan parlava. Ja m’havien avisat que l’accent escocès no s’assemblava gens a l’anglès que m’havien ensenyat tota la vida. Val a dir que els progressos havien estat notables. El primer dia vaig suar tinta a Glasgow per comprar un bitllet de tren cap a Perth. Encara va ser pitjor haver d’explicar a la taxista que no sabia a quin dels dos Youth Hostels (albergs) de la ciutat havia d’anar. Simpatiquíssima, com gairebé tothom allà, em va dir que m’acompanyaria a tots dos i m’esperaria a fora per si de cas. I quina emoció agafar aquell taxi i veure per primera vegada Perth

des de la finestra. Neguitosa, sense saber ben bé si anava a la direcció correcta, li explicava que era una “volunteer” i que volia visitar tota Escòcia en només un mes.

Va ser arribar allà, descarregar l’enorme maleta i conèixer en George, un dels treballadors de l’alberg, que ja m’estava esperant. Em va ensenyar les instal·lacions i em va presentar la Lea, una voluntària alemanya que ja portava gairebé un any allà i amb qui compartiria apartament.

Cada una tenia la seva habitació però la cuina i la saleta eren comunes. La primera impressió va ser que hi havia molt bon ambient -i dic impressió perquè només entenia un terç del que deien-. Eren les set del vespre i tothom ja havia sopat, tot i així, em van acompanyar al supermercat i pel camí ens vam explicar una mica les nostres vides.

Acabava d’aterrar a Escòcia. M’hi quedaria durant tot el mes de juliol, treballant de voluntària a l’alberg de la ciutat de Perth. A canvi de treballar-hi cinc dies a la setmana, tenia l’allotjament pagat, així com algunes despeses de transport i menjar.

Tot plegat gràcies al projecte Hi-Connect, liderat per l’Alberg Rural Ruta del Ferro de Sant Joan. Consisteix en un intercanvi de dues a quatre setmanes, entre els mesos de maig i octubre, amb un alberg a l’estranger. Hi poden participar joves d’entre 18 i 30 anys de les comarques dels albergs Costa Brava Pirineu de Girona (Ripollès, Alt Empordà, Pla de l’Estany i la Garrotxa). Va ser precisament l’alberg de Sant Joan l’impulsor del programa, que funciona des del 2011. Cada any s’ofereixen una desena de places i en funció de la demanda es fa un procés de selecció. Des del Centre Cívic es gestiona tota la

Excursió de l'Hermitage de Dunkeld

comunicació amb els albergs de fora i s'asseguren que rebis tota la documentació necessària. Per accedir-hi, prèviament cal enviar un Europass amb una carta de motivació i haver fet un mínim de 40 hores de pràctiques a un dels albergs catalans.

Jo vaig fer les pràctiques a l'alberg de Sant Joan. Des del començament em van posar moltes facilitats per triar els horaris que m'anessin millor. Durant les pràctiques, la Mariona, La Rosa i la Dolors em van ensenyar a fer totes les tasques de l'alberg (menjador, recepció i habitacions), perquè estigués preparada un cop fos allà.

Vaig fer unes quantes trucades per

Victoria Street, Edimburg

Skype amb l'organització que porta els voluntaris a Escòcia. Em van dir que hauria de treballar unes 20 hores setmanals. Tot i així, com que Perth no és una ciutat gaire turística, a l'hora de la veritat en fèiem moltes menys. Cada matí ens repartíem la feina entre treballadors i voluntaris i acabàvem treballant dues hores al dia com a màxim. Quan acabàvem la feina, podíem fer vida a Perth o excursions per la zona. Els dies de festa els aprofitàvem per visitar les ciutats.

Perth és al centre d'Escòcia, amb poc més d'una hora amb tren et plantes a Glasgow o a Edimburg. Com que tenia dos dies seguits de festa, també vaig poder visitar el nord del país: Inverness, les Highlands i el famosíssim Loch Ness.

Si bé al principi no entenia res, els voluntaris i treballadors de l'alberg em van explicar moltes coses sobre la forma de parlar dels escocesos. Que "cheers" també es fa servir per dir "de res", que "wee" vol dir "petit", que "Aye" - que es pronuncia igual que "I", és a dir, "jo" - també vol dir "Sí", i mil petites coses més que el distingien de l'anglès. Una clienta mallorquina de l'alberg em va dir que anar a Escòcia a millorar l'anglès és com venir a Catalunya a aprendre castellà. Tot i així, l'experiència va ser immillorable.

La meua estada va coincidir amb el mundial de futbol, allà hi havia gent de moltes nacionalitats i va ser el tema de conversa d'aquells dies. Qui havia de dir que precisament els escocesos m'explicarien tantes coses sobre la lliga espanyola, gairebé ofesos que una barcelonina hi tingués tan poc interès. Coneixien millor el Barça que jo mateixa. També em vaig adonar que qualsevol declaració o gest d'en Guardiola o en Piqué sobre la independència de Catalunya té molt més ressò a l'estranger que mil discursos d'en Puigdemont. Finalment, vam celebrar la derrota d'Anglaterra al mundial amb cervesa, com bons escocesos.

Precisament a la ciutat de Perth, de no més de 50.000 habitants, m'hi havia de trobar una santjoanina. L'Anna Charles des de petita que hi passa els estius, abans com a alumna en un campament i ara com a monitora. Quan coincidien els nostres dies de festa, quedàvem i fèiem broma sobre la diferència entre les vaques de la Roca i les Highland Cows, les típiques vaques escoceses.

S'ha de dir que tothom s'alegrava de trobar una catalana a Escòcia. Vaig descobrir que estaven molt informats sobre la situació a Catalunya i que tenien ganes de parlar-ne. Fins i tot vam visitar Arbroath Abbey, el lloc on es va signar la declaració d'Independència d'Escòcia l'any 1320. Com que un dels treballadors de l'alberg estudia història, ens va fer de guia durant tota la visita. Fer un voluntariat i conèixer gent del lloc que visites és millor que mil guies turístiques per entendre una altra cultura.

Des del l'any 2011 més de 50 joves ja han participat del projecte Hi-Connect. La **Carla Riera** va passar l'agost del 2015 fent de voluntària a un alberg del centre de Manchester. El seu primer dia de

El Youth Hostel de Manchester, on la Carla Riera va fer el voluntariat

voluntariat va ser una mica com el meu. Aleshores, els mòbils encara no tenien internet i va estar-se dues hores perdudíssima voltant la ciutat buscant l'alberg. La Carla també tenia un apartament per a ella, amb habitació, lavabo, cuina i sala d'estar propis.

Hi treballava vuit hores al dia, de set del matí a les tres de la tarda i tenia dos dies lliures, diumenges i dilluns. La seva feina era de menjador, servint sobretot esmorzars als hostes de l'alberg. Explica que els seus companys la van acabar batejant amb el nom de professional egg-cracker, perquè era capaç de trencar dos ous alhora. Li agradava molt estar-se al menjador perquè durant els àpats hi coneixia gent d'arreu del món.

Al principi, diu que s'hi va trobar una mica sola, perquè era l'única voluntària. Tot i així, va acabar fent-se molt amb l'Amy, una treballadora de l'alberg que li va presentar els seus amics. La portava a menjar, visitaven la ciutat i sortien de festa. "Va ser un mes de sensacions increïbles, d'aprendre anglès a la força i de conèixer gent", explica la Carla.

En **Marc Gómez** també va participar en el projecte Hi-Connect.

L'any 2015 se'n va anar a Liverpool, a un alberg al centre de la ciutat. Com que d'entre els voluntaris era qui se'n sortia millor amb l'anglès, li tocava fer de cambrer gairebé tots els dies. Tot així, no va haver de fer tantes hores com li havien dit d'entrada. Hi havia molt bon ambient, els treballadors de l'alberg el van portar a visitar el camp del Liverpool, a fer excursions i a fer kayak.

Les estones lliures les passava al *The Cavern*, el pub on van

En Marc també va aprofitar el voluntariat per visitar la ciutat de Liverpool

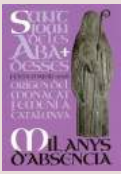
començar a tocar els Beatles i on sempre hi havia música en directe. A més d'en Marc, a l'alberg de Liverpool hi havia dos voluntaris gallecs i tots tres es van acabar fent molt amics.

Tots dos recomanen molt l'experiència i coincideixen en què és una oportunitat perfecta per passar un estiu diferent, per conèixer una altra cultura i aprendre a bellugar-se a l'estranger.

A més, les hores de feina també són una forma d'agafar experiència professional i practicar l'anglès. Tot plegat a molt bon preu.

En Marc, un dia que va fer paella pels treballadors de l'Alberg

Irene Brugués Massot
Mil anys d'absència.
Origen del monacat femení a Catalunya.
Festa Major 2018.
 Ajuntament, 2018
 40pp.

La commemoració del mil·lenari de l'expulsió de les monges de Sant Joan (1017-2017) ha anat una mica tard en el temps, però finalment es pot dir que s'ha fet com cal. A més dels actes pròpiament dits, l'efemèride haurà servit per divulgar la institució monacal i les causes de la seva extinció i, alhora, donar un nou impuls a la investigació històrica. Queda pendent encara la publicació dels estudis presentats en les jornades que es varen celebrar a Sant Joan, però ara ja en podem tenir un tast amb aquest resum de la història de les abadeses que ha preparat Irene Brugués. Era un repte important conjuminar l'explicació històrica d'una època complicada amb un llenguatge assequible tenint en compte el lector mitjà al qual va dirigit el monogràfic de Festa Major. L'autora se'n surt prou bé, i hi inserta també un vocabulari de termes perquè no ens perdem en els mots més tècnics, així com una cronologia i un abaciologi. També semblava complicat poder il·lustrar adequadament el text, tenint en compte la limitació que no queden restes ni tan sols arqueològiques del monestir d'aquella època. Jordi Canelles, com en cada programa de Festa Major, aconsegueix un monogràfic atractiu, jugant amb el color, alguns documents de l'època i l'escultura jacent de l'Abadessa Emma de Francesc Fajula.

Màrius Serra i Pilarín Bayés
El comte Arnau
 La Vanguardia - 32 pp llaços familiars.

Aquest breu llibre per a nens forma part de la col·lecció "Llegendes de Catalunya", editada pel diari La Vanguardia i que vol apropar les llegendes del país al més petits. Adaptar la llegenda del comte Arnau als infants, especialment segons quins aspectes, és tasca no gens fàcil. Hem llegit algunes adaptacions que a força d'edulcorar tant la llegenda la fan absolutament irreconeixible o directament la tergiversen. En Màrius Serra se sincerava en un article: "he xalat escrivint com un nen (L'home dels nassos) i he suat reescrivint-ne de més adultes (El comte Arnau)". Val a dir que l'autor troba el punt just entre la fidelitat a la llegenda i el que pot entendre un nen, i a més ho fa, com a mestre de mots, amb unes expressions que mostren la riquesa de la nostra llengua. És gairebé innecessari comentar les delicades il·lustracions de Pilarín Bayés, tota una institució de la il·lustració catalana, i que a més coneix bé la nostra vila per

Ramon Serrat Fajula
Obra para piano,
vol. 1 (1929-1939)
 Nauclero Ediciones,
 2018 - 20pp

Fa uns anys, els descendents de Ramon Serrat (Sant Joan de les Abadesses, 1881 - Terrassa, 1944), fill il·lustre de la vila, van dipositar a la Biblioteca Nacional de Catalunya l'arxiu musical del mestre santjoaní. Després d'un llarg procés de catalogació i digitalització, les partitures i altres documents ja són disponibles per als investigadors, i fins i tot una part és accessible a través d'internet. Això ajudarà a difondre l'obra musical de Serrat, del qual se'n sol conèixer el seu vessant de compositor de sardanes, oblidant que fou un compositor que tocà molts altres gèneres, des de la composicions per a piano fins a lieds, obres per banda i orquestra simfònica, cant coral...

En aquesta tasca de divulgació, i d'acord amb la família, s'ha iniciat, de moment, la publicació de l'obra completa per a piano, que era només manuscrita i per tant fora de l'abast dels circuits habituals dels intèrprets. El primer volum ja ha sortit i abraça la seva producció fins a la guerra civil. Es tracta de sis peces que van des d'una fughetta fins a una marxa militar o un vals. L'edició ha anat a cura de l'especialista Beatriz Montes. Esperem que això ajudi que la música de Serrat es torni a programar i també puguem gaudir, a més de les seves lloades sardanes, d'altres composicions seves, algunes de les quals també tenen referents santjoanins.

Jordi Casanova Roca
Fills del Ferro
 Curbet Edicions,
 2018 - 358 pp

Excel·lent llibre que repassa la història familiar dels Casanova i els orígens industrials del Ripollès. Per les seves pàgines desfilen diversos components de la família, especialment Damià i Ramon Casanova, i se'ns narra com van bastint el seu projecte industrial i innovador a la comarca, bàsicament a Ripoll i Campdevàrol. La figura de Ramon Casanova, en especial, emergeix en totes les seves múltiples facetes, com a inventor, empresari i persona rellevant també en el món de la cultura. Una figura massa desconeguda, probablement per tractar-se d'un outsider que actua primordialment en un lloc com el Ripollès, allunyat de la capital. Afortunadament, l'exposició itinerant "El boig de la Hispano" el tornarà a posar en part al lloc on es mereix.

Un dels aspectes més interessants del llibre és que a través de la història familiar podem resseguir també la història de la comarca i la del país, tant en el seu vessant industrial com polític. Hi trobem des de les guerres carlines fins les dues guerres mundials, la guerra civil, els fets de Prats Molló, la Segona República... Ramon Casanova era un empresari de tarannà progressista i catalanista, i va viure en la seva pròpia carn les contradiccions que això comportava, en especial a partir de la Guerra Civil, la seva fugida a França i el seu retorn durant el franquisme, en un país molt diferent.

El llibre és voluminós, però en cap moment es fa pesat sinó al contrari. Jordi Casanova explora amb molta eficàcia la documentació que ha conservat la família, en especial les cartes. La transcripció d'aquestes missives dóna una vivacitat i un realisme que serien difícils d'aconseguir si l'autor hagués optat per altres camins, com seria novel·lar tots aquests episodis o bé fer-ne un simple assaig històric més asèptic. La tria no podia ser més encertada. Ens trobem davant d'un llibre de lectura imprescindible per als amants de la comarca i del seu passat industrial que tant l'ha marcada, però també repassant l'índex onomàstic ens adonem de la quantitat i qualitat de personatges que passen al llarg de les seves pàgines i que es relacionen amb els Casanova. Hi ha també diverses referències a Sant Joan escampades al llarg del llibre. Sobretot, no deixeu de llegir-lo.

Els CDR

Comitès de Defensa de la República

Els Comitès de Defensa de la República (CDR) són espais autoorganitzats, apartidistes, no institucionals i sense personalitat jurídica. Van sorgir dels Comitès de Defensa del Referèndum els quals tenien l'objectiu de garantir la celebració del referèndum d'autodeterminació de Catalunya de l'1 d'octubre del 2017, un referèndum basat en el poder popular i legitimat pels resultats, les mobilitzacions massives i la consciència i la voluntat política del poble català de trencament amb el règim monàrquic d'origen franquista sorgit de les renúncies i amenaces del règim del 1978 a Espanya.

Els objectius actuals dels CDR són:

- 1.- La defensa i construcció de la República Catalana.
- 2.- La defensa dels Drets Humans i dels Drets Fonamentals.
- 3.- L'obertura d'un Procés Constituent, conseqüència del resultat del referèndum.

El caràcter dels CDR és assembleari, horitzontal, plural, antifeixista, igualitari i transversal.

A Sant Joan de les Abadesses, el CDR va sorgir arran de la mobilització de l'1 d'octubre del 2017, quan un grup de gent sense vincles polítics es varen organitzar per tal de fer possible el referèndum, i arran d'aquí es varen anar fent assemblees obertes on es va establir donar continuïtat a aquest moviment. Actualment hi ha diverses persones vinculades al moviment, persones diverses, unides per una fita comú, que treballen conjuntament per la defensa de la República i la denúncia de la repressió que pateix el nostre poble, sempre des d'un àmbit no-violent i pedagògic. Entre altres, cal remarcar una acció que s'està portant a terme, anomenada "12 Passos per la República". Es tracta d'un projecte que s'allarga en el temps, on cada mes es tracta un tema per donar

forma al model de República que volem entre totes i tots (salut, justícia, educació...).

Es va iniciar al mes de setembre, on el tema era l'educació. Es van editar uns punts de llibre que es donaven a canvi de la voluntat, i els diners recollits han estat donats íntegrament a la biblioteca de l'escola de Sant Joan.

Al mes d'octubre el tema va ser la justícia. En aquest cas, es va fer una sortida per pujar al cim del Taga, portant les fotografies de les persones preses i exiliades, per mostrar el nostre rebuig per la repressió que patim.

Al novembre el tema va ser la salut. Es va fer una xerrada sobre la sanitat, on es va parlar de com està actualment la sanitat en l'àmbit global, i fent més incís al poble de Sant Joan. La xerrada va anar a càrrec del Dr. Agustí (metge de capçalera del CAP Sant Joan),

RECORDANT L'1-0 COMMEMOREM EL DIA QUE VÀREM DEFENDRE LES NOSTRES LLIBERTATS

Tornem a l'escola

DEMOCRÀCIA
ESPERANÇA
REFERÈNDUM
LLIBERTAT
MEMÒRIA

DIUMENGE 30 DE SETEMBRE 2018
AL PATI DE L'INSTITUT ESCOLA MESTRE ANDREU
ACTIVITATS AL LLARG DEL DIA - DINAR POPULAR
COMPRA EL TEU TIQUET

ELS BENEFICIS ES DESTINARAN A LA CAIXA DE SOLIDARITAT

ORGANITZA COMISSIÓ 1-0

RECORDANT L'1-0 COMMEMOREM EL DIA QUE VÀREM DEFENDRE LES NOSTRES LLIBERTATS

Tornem a l'escola

Programació

- 10.30H JOC "TROBA L'URNA"
- 12.00H VERMUT COL·LOQUI
- 14.00H DINAR POPULAR
- 15.30H CIRCUIT MOTOS ELÈCTRIQUES
- 16.00H MÚSICA AMB FERRAN CAPDEVILA
- 17.14H ENTERREM LA CÀPSULA DEL TEMPS

AL LLARG DEL DIA:
PINTADA DEL MURAL 1-0
EXPOSICIÓ DE FOTOGRAFIES 1-0 2017
CREACIÓ DEL LLIBRE GROC
PROJECCIÓ D'AUDIOVISUALS

DIUMENGE 30 DE SETEMBRE 2018
AL PATI DE L'ESCOLA MESTRE ANDREU
COMPRA EL TEU TIQUET

ELS BENEFICIS ES DESTINARAN A LA CAIXA DE SOLIDARITAT

CDR MSJA

CDR MSJA
Comitè de defensa de la República

12 PASSOS PER LA REPÚBLICA

mes d'octubre 2

JUSTÍCIA

Vols pujar amb nosaltres al Tago, per reclamar que la Justícia no estigui polititzada?

Dia 27 d'octubre.
Ens trobarem a les 16:00h a l'Alberg de la Ruta del Ferro. Puja amb nosaltres fins a Coll de Jòu. Fem un cop al cim mirant la posta de sol, recordarem a les persones exiliades i a les empresonades, i farem la lectura d'un manifest reclamant JUSTÍCIA!
De retorn a Coll de Jòu, hi haurà una mica de berenar.
Un hi esperem!

Vanessa Pau (infermera del CAP Sant Joan) i Antonio Rodríguez (infermer i persona vinculada als sindicats).

Per altra banda, el passat 1 d'octubre es va commemorar el Referèndum 1-0, quan es van defensar les urnes per tal de fer-lo possible. Juntament amb altres entitats del poble, es va organitzar una jornada plena d'activitats: gimcana i circuit de motos pels petits, exposició de fotografies, creació del Llibre Groc on tothom va poder deixar el seu missatge o reflexió, enterrament d'una càpsula del temps on es van dipositar una sèrie de documents

en previsió d'obrir-la quan la República sigui efectiva, vermut col·loqui on vàrem poder escoltar gent implicada en fer que les urnes arribessin, i es va crear el mural de l'1 d'octubre a la paret de l'aparcament de Can Creuet. Tot amenitzat amb un dinar popular i la música que ens va oferir el cantautor santjoaní Ferran Capdevila.

L'última iniciativa que hem portat a terme ha estat l'acte "Què és el Consell per la República?", on en videoconferència Toni Comín va poder aclarir els dubtes al respecte, i els dos diumenges consecutius hem posat una parada

al passeig, on hem ajudat les persones que es volen inscriure al Consell.

Des d'aquí, volem aprofitar per agrair a totes les entitats i persones que en algun moment hi han col·laborat i ens han donat suport. Som gent del poble, som gent de pau, treballem i lluitem per una fita: per la República, per una Catalunya millor, per tots els presos polítics, pels nostres exiliats, per nosaltres i per vosaltres.... per fer front a la repressió que ens exerceix l'estat espanyol, per combatre el feixisme, per un país socialment millor, per un país lliure!

Què és el Consell per la República ?

Ens ho explicarà en Toni Comín, en directe des de Brussel·les, per videoconferència.

Dissabte 12 de Gener de 2019
17:00 h - Auditori Jaume Nunó - El Palmàs
Sant Joan de les Abadesses

Inscriu-te al Consell

Diumenges 13 i 20 de Gener de 2019
11:00 a 13:00 h - Parada al mercat
Informació i ajuda per a inscripcions, amb la col·laboració de voluntaris del Consell de la República

CDR MSJA

el CATALÀ

llengua de cohesió social

12 PASSOS PER LA REPÚBLICA

1 Setembre del 2018: EDUCACIÓ

els diners recollits s'invertiran en la compra de llibres per a la biblioteca de l'escola.
Gràcies per col·laborar!

CDR MSJA

L'afer dels orangutans

Entre la broma, la “fake new” i la intriga política local

“Fueron frecuentes las impresiones que esperimenté á mi llegada á esta población al estrechar la mano de aquel sinnúmero de amigos nuestros (...) que me daban la bienvenida y vén en mi el defensor de los intereses económicos é industriales del distrito, en las columnas de este periodico, el que al lado de los liberales monárquicos se propone luchar nuevamente en la próxima campaña electoral destruir por completo la oposición que deben de hacernos los conservadores enemigos incesantes de los adelantos de nuestro país (...); impresiones digo que recibí satisfactoriamente de como prueba de adhesion a la persona de D. Félix Macià Bonaplata...”.

Així escrivia Josep de Capdevila el 29 d'octubre de 1890 la seva primera crònica com a corresponsal a Sant Joan del diari “El Independiente” de Girona, una de les moltes que, amb periodicitat gairebé setmanal, signaria durant els següents mesos.

Formalment, Josep de Capdevila arriba a la vila com a corresponsal del diari liberal monàrquic, però la seva missió és una altra de ben explícita: és un enviat de Fèlix Macià per tal d'assegurar els resultats electorals dels comicis que s'han de celebrar pròximament. Recordem que Fèlix Macià fou un industrial i polític. Com a polític, si bé va començar en les files conservadores, va acabar en les liberals. En aquells

moments, feia ben pocs mesos que havia deixat de ser alcalde de Barcelona, càrrec que va ostentar durant sis mesos. Com a empresari, el seu mèrit més important fou el d'aconseguir fer arribar el tren a Sant Joan i a les mines, després de dècades de fracassos de les successives companyies que ho intentaren.

És evident que Capdevila es dedica *full time* durant uns mesos a fer campanya electoral, molt probablement a sou de Macià Bonaplata. Quin interès especial tenia Macià de mantenir un home de control a Sant Joan? El cicle electoral de 1890-91 (que comprenia eleccions a Diputats Provincials, a Corts i municipals) fou el primer que se celebrà amb una nova legislació electoral que incorporava el sufragi universal. En realitat no era tan universal com l'entenem avui, ja que partir de llavors podrien votar els homes majors de 25 anys, però això ja suposava un notable avenç respecte del sistema anterior, el censatari, en què només podien votar els homes majors contribuents de cada municipi, funcionaris o amb títol oficial. El canvi de sistema incrementava la incertesa sobre els resultats, i podia afavorir el caciquisme i la compra de vots: Sant Joan era llavors un ajuntament liberal, i Macià devia tenir un interès especial en què això es mantingués

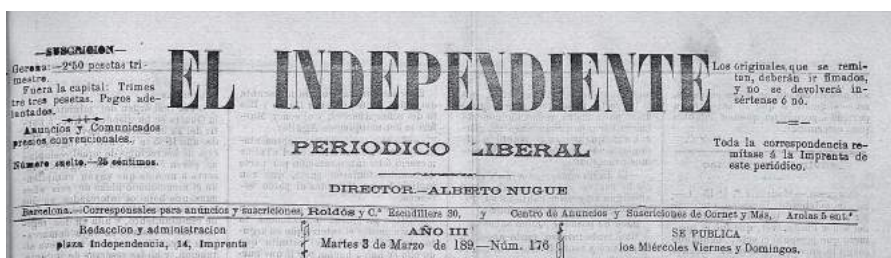

Fèlix Macià i Bonaplata, industrial i polític, a favor de qui actuava Josep de Capdevila. Gravat publicat a “La Il·lustració Catalana” el 1880.

tenint en compte la situació estratègica en relació als seus interessos amb el ferrocarril i les mines. També és probable que tingués coneixement que alguns antics aliats volguessin afegir-se una alternativa de govern, com veurem més endavant.

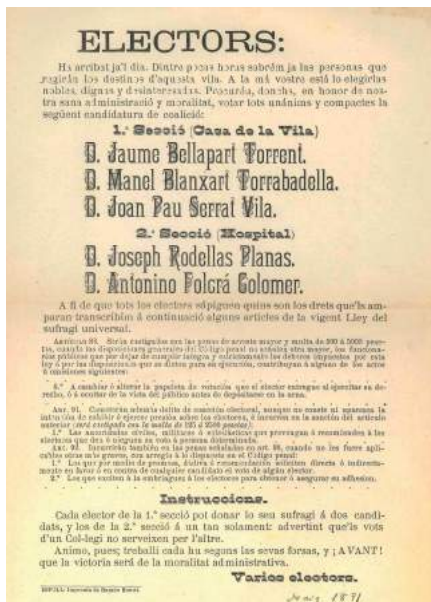
Josep de Capdevila redacta les seves cròniques en aquell castellà florit i rebuscat del segle XIX, explicant les intrigues polítiques que es van succeint, espiant converses de taverna -es queixa que no hi ha un casino- i intentant copsar cap on poden anar els trets de les eleccions, i en algun moment aventurant conspiracions o alimentant polèmiques.

Les primeres eleccions, les provincials, suposen un èxit per als liberals monàrquics, que guanyen a Sant Joan. Capdevila es queixa que els conservadors compraven els vots a 35 cèntims i que a nivell local s'està forjant una coalició contra natura catòlica-lliurepensadora per anar

Capçalera de “El Independiente”, diari fundat a Girona el 1889, per al qual Josep de Capdevila escrivia les cròniques. Sortia tres cops per setmana. Era de tendència liberal monàrquica, i per tant, defensor de Sagasta i també de Fèlix Macià i Bonaplata.

Propaganda electoral de les eleccions municipals de 1891. Aquest full va provocar que l'Ajuntament interposés una denúncia penal per injúries contra la candidatura opositora (Arxiu Blanxart-Arxiu del Monestir).

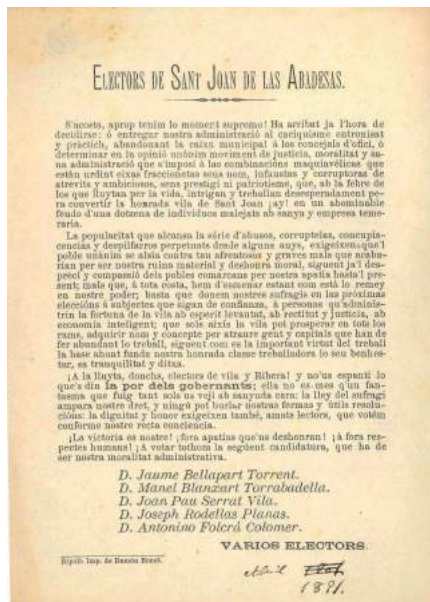
contra els liberals, i comença a queixar-se de la naturalesa política que havia agafat, al seu parer, el Centre Catòlic.

En canvi, en les eleccions a Corts, a les quals finalment Fèlix Macià no va presentar-se per renovar l'escó per Puigcerdà, el resultat no afavoreix els liberals i Capdevila es torna a lamentar amargament de la compra de vots, ara fins i tot a canvi de gots de vi. A Surroca va haver-hi d'intervenir fins i tot la Guàrdia Civil.

Amb tot això, arribem al mes de febrer de 1891, en ple carnaval. És llavors quan ens trobem amb un incident estrany, fruit d'una broma, que sorprenentment saltarà a la premsa de tot l'Estat.

L'afer dels orangutans

El carnaval arribava en uns moments més aviat tristos ja que una epidèmia -probablement el xarampió- està matant molts nens a la vila. En una crònica signada el 9 de febrer Capdevila afirma que "Sin duda debido á esto, el carnaval no se conoce éste año", i el dia 15 escriu: "Ha pasado el Carnaval sin que nadie haya notado los efectos del mismo, debido sin duda á las victimas que cotidiana y progresivamente está causando la epidemia que aflige de tanto tiempo á esta parte á esta

Propaganda electoral de la candidatura opositora, recordant les noves normes electorals de sufragi electoral. En aquella època era habitual el caciquisme i la compra de vots (Arxiu Blanxart-Arxiu del Monestir).

poblacion, que empezó días atrás en criaturitas de corta edad y que hoy no exceptua de su rigor á los mayores..."

Aparentment, no ha passat res de significatiu durant el carnestoltes, però el mateix dia 15, en el diari "La Provincia", de Girona, apareix aquesta curiosa notícia:

"Parece que en San Juan de las Abadesas anunciaron que por la noche en el teatro tendría lugar una variada función en la que en la que saldrían cuatro orangutanes (sic) amaestrados, Con objeto de ver una cosa nueva, fue muchísimo el público que asistió pero en vez de salir cuatro orangutanes salieron cuatro hombres disfrazados promoviéndose un alboroto que no llegó a mayores gracias a la presencia de la Guardia Civil."

Era una notícia amb grapa, i aviat comença a aparèixer en més diaris: "La Dinastía" y "el Diluvio" de Barcelona. Aquest darrer comença adornar les fets: "y aquí fue Troya. Empezó una de silbidos y gritos y se movió tal escándalo...". "La Correspondencia de España" copia la notícia i també hi posa cullerada enviant directament els micos a la presó: "produciéndose un escándalo enorme que cortó la guardia civil, conduciendo á la cárcel á los cuatro

monos de pega". En els propers dies la notícia farà fortuna i es reproduirà a pràcticament tots els diaris de Madrid i províncies, amb més o menys pebre afegit segons el diari.

Realment aquest fou un incident estrany: primer perquè tingué lloc durant una funció de la secció teatral Centre Catòlic, que duia només tres anys d'existència, i que en aquells moments estava instal·lat al Palmàs (l'edifici actual no s'inaguraria fins el 1899). El Centre era una entitat de tarannà conservador i moralitzant. D'altra banda també és insòlit que es fes un pregó oficial amb l'autorització i complicitat de l'alcalde en la broma. Tot això ens indica que la disbauxa durant el carnaval d'aquella època devia ser més important de la que es desprèn de la poca documentació que ens ha arribat, i més tenint en compte que la vila passava per uns moments luctuosos. També sembla evident que la presència de la Guàrdia Civil fou real, ja que la notícia surt del Govern Civil, que en aquella època emetia notes de premsa sobre els esdeveniments que passaven als pobles basades en les informacions que li fornien el cos armat.

Coneixem més detalls de l'incident, concretament el text del pregó, gràcies a diari "El diluvio", de tendència anticlerical, que hi suca

"Se fa saber, que trobantse de pás, en aquesta vila, dos extranjos que portan una colecció de orangutans ensayats, aquest vespre donarán funció en lo teatro del Centre Catòlich..." Il·lustració de Joana M. Miquel.

pa: "En San Juan de las Abadesas no se habla todavía de otra cosa que de la famosa cuestión de los orangutanes. Puestas en claro las versiones que han circulado, resulta que la función se dió en el teatro del Centro Católico, mediante pregon y permiso solicitado en que se decía: "se fa saber, que trobantse de pás, en aquesta vila, dos extranfers que portan una colecció de orangutans ensayats, aquest vespre donarán funció en lo teatro del Centre Católich, durant l'últim intermedi de la funció que ja está anunciada. Los treballs consistirán en gimnastica, música, etc." De manera, que el socio concurrente que se llamó a engaño, estuvo en su derecho y que si bien la broma fue hecha en martes de Carnaval, no era de esperar, tratandose de una sociedad católica, que en lugar de dedicarse a las fiestas paganas, cumpliera mejor su misión, ocupando el tiempo en la meditación y el recogimiento".

I encara trobem més dades a les cartes d'aclariment que envien dos "corresponsals": una persona vinculada al Centre Catòlic, al diari "La Provincia", i el nostre conegut Josep de Capdevila a "El Independiente".

Pel que fa a La Provincia: "(...) no es exacto el suelto que han copiado varios periódicos referentes á los orangutanes que exhibieron los

individuos de la sección dramática del Centro de esta villa, en la noche del día 10 de los corrientes. Sin apasionamiento de ninguna especie y sin que pretenda deslizar en esta lacónica y pública conversación ningún concepto poco favorable al que haya facilitado los datos en esas oficinas del Gobierno, tengo el honor de esponerle:

Primero: que en obsequio á la veracidad del hecho me complazco en que tenga V. la bondad de rectificar el mencionado suelto. Segundo: que acabo de avistarme con la autoridad eclesiástica, Presidente del Centro Católico y diversas personas caracterizadas que presenciaron toda la función, quienes me han asegurado que no oyeron ni el más ligero rumor de reprobación, ni percibieron ningún principio ni fin de alboroto ninguno.

Tercero: La mayor parte de la escasísima concurrencia que presenció el espectáculo están contestes que no hubo tales borregos.

Cuarto: Ni una queja presentada al Presidente del Centro.

Etcétera, etc. etc.

Finalmente: Que por ser tal día el mártres de Carnaval pregonaron el anuncio que sigue:

«Hallándose de paso en esta villa dos extranjeros que llevan tres orangutanes amaestrados, darán función esta noche en el teatro del Centro Católico durante el último intermedio de la función anunciada.»

Y en efecto, salieron tres socios destinados por aquella noche á prestar el servicio de orangutanes, vestiditos de tales y con todo el aparato que la ley de monos prescribe.

Nada más. "

"...Vestiditos de tales y con todo el aparato que la ley de monos prescribe": quin sentit hem de donar a aquesta enigmàtica frase? Ens hem d'imaginar com havia de ser la disfressa dels goril·les i per tant, entendre que es produís un escàndol en un centre catòlic?

Josep de Capdevila, després de dir que només hi va haver una queixa moderada que va suposar la baixa d'un únic soci del Centre, reparteix les culpes i ja deixa entreveure el rerefons polític:

"...partiendo de este principio, no podía ni debía el alcalde de S. Juan de las Abadesas autorizar el pregón sin incurrir en la responsabilidad que se ha cargado y en virtud de la cual se llevó la cosa á un terreno que no hubiera llegado á no ser la confianza entera que á nuestra autoridad mereció la persona que suscribió el original del pregón. Por su parte el Centro fué poco previsor en no enterar al alcalde de sus proyectos que, por lo estemporánea, podían producir diferencias que ni de carácter pacífico debieran haber tenido lugar: pero no es este el verdadero incentivo de ámbos adversarios, esto es un imán que atrae al terreno de la discusión asuntos de administración municipal que en breve saldrán á relucir, de cuya tramitación y resultado me propongo dar cuenta en mis sucesivas correspondencias, y á no ser esta la idea que se lleva, estaría completamente terminada la cuestión de orangutanes que constituye una simple excusa para no ahogar los odios de antaño." (27 de febrer).

La polèmica va acabar desapareixent dels diaris, però devia portar cua. Manel Blanxart, llavors secretari del Centre Catòlic, anota en el dietari d'aquell any un viatge a Girona el 26 de febrer ("governador - cuestió Centre"). Sembla bastant òbvia la qüestió del Centre que calia abordar

"... salieron tres socios destinados por aquella noche á prestar el servicio de orangutanes, vestiditos de tales". Il·lustració de Joana M. Miquel.

amb el Governador Civil. Malauradament, les actes i la documentació del Centre es perderen durant els desordres del 1936, la qual cosa ens priva de disposar d'informació valuosa de com es va viure el conflicte des de dins de l'entitat.

El nou Casino liberal i les eleccions municipals

En una carta posterior al diari, de 14 de març, Capdevila insisteix en què l'incident dels orangutans té causes polítiques, i ha passat perquè s'està forjant una aliança entre el Centre Catòlic i els lliurepensadors (probablement es referia a republicans), per anar contra els liberals: *“La conducta de los integristas y libre-pensadores es altamente censurable ya que expulsados estos por razón de sus ideas del lugar donde aquellos celebraban sus aquelarres, vienen los primeros á solicitar el auxilio de los segundos que abandonan la lectura de los periódicos anti-clericales para hacer factible la unión que no debe durar mucho tiempo.”*

Cal assenyalar que al Centre no hi havia diaris per tal que no es produïssin discussions polítiques entre els socis. I ja avisava que tot això podria conduir a la creació d'un casino de tendència liberal, i que ja hi havia hagut moviments: *“los verdaderos amigos del Sr. Maciá han secundado la idea del señor Casademunt de reunir en su casa todos los amigos partidarios del ex-diputado que á no tardar será un hecho aquel casino bien que con carácter liberal”*. Poc va tardar a fer-se realitat. Es va inaugurar, sota el nom de “Casino Abadesense” el 29 de març, diumenge de Pasqua, amb passant, serenates, músiques, il·luminacions... *“Sea político o no, el Casino Abadesense ha nacido con abundante vida. El presidente es don Frederico Martin, hijo del fundador y primer presidente del Casino ripollés de Ripoll”*.

Comptava també amb una secció dramàtica, de les actuacions de les quals Capdevila en fa alguna crítica. Es va instal·lar al passeig, al cafè de Josep Casademunt, és a dir, a can Faluga, i ocupava els baixos i el

primer pis. A Capdevila el faran soci honorari del Casino i, per tant, ja podem intuir que en fou el seu impulsor. La competència del Casino i el Centre Catòlic havia començat: afirma que s'estan traspasant socis del Centre al nou Casino, fa recompte de si hi havien més o menys socis d'una o altra entitat en les processons, explica que han expulsat de Congregació de les Filles de Maria les noies que anaven als balls de societat i funcions que celebra el nou casino, etc.

A mesura que s'acosten les eleccions municipals, la polèmica creix: el Govern Civil obre un expedient a l'Ajuntament per irregularitats. El que anunciava Capdevila és un fet: es crea un coalició entre conservadors i progressistes per tal de prendre l'alcaldia als liberals monàrquics. L'encapçalaran Jaume Bellapart i Torrent, com a candidat a l'alcaldia, i Manel Blanxart. Un full de propaganda electoral d'aquesta coalició acabarà amb una denúncia penal de l'Ajuntament per injúries.

Tot i aquest ambient enrarit, hi va haver una petita treva per un tema fonamental: pocs dies abans de les eleccions, una comissió formada per l'alcalde Josep Soler, Jaume Bellapart i Pere Vinyeta, antagonistes polítics, va aconseguir desencallar les cessions de terrenys per tal que Espona, Blanch i Bassols construïssin la fàbrica a Sant Joan i van viatjar junts a Olot a comunicar-los-hi.

El 10 de maig de 1891 se celebren les eleccions municipals, en què es renovaven 5 dels 10 regidors. Els coaligats ho tenien difícil, ja que els liberals ja tenien els 5 regidors que continuaven, i per tant l'única esperança era guanyar tots els que estaven en joc i esperar a tenir sort en el sorteig entre alcaldables que estipulava la llei en cas d'empat, o bé convèncer algun o alguns regidors que canviés el sentit de vot. També hi havia la possibilitat remota que el govern fes un nomenament a dit i, per tant, era important aconseguir algun regidor.

Els liberals van perdre les eleccions i un jove Manuel Blanxart, de 26 anys, arriba a regidor: *“A la última*

hora los integristas han llevado en brazos en medio de la plaza á su candidato Sr. Blanchart, al sentir de aquellos triunfante”. Malgrat la victòria, els coaligats només aconseguiren tres regidors (Bellapart, Blanxart i Joan Pau Vila) i els liberals n'obtingueren dos (Frederic Martin i Eudald Tarré), i per tant en foren els autèntics guanyadors, ja que, si no hi havia transfuguisme, podien mantenir còmodament l'alcaldia.

En les setmanes que van passar entre les eleccions i la constitució del nou Ajuntament continuà una gran tensió política i fins i tot hi hagué un atemptat amb dos trets de revòlver contra un regidor electe *“...sin otra fortuna que salir algo chamuscado”*. Finalment, l'1 de juliol es constitueix el nou consistori i no hi ha sorpreses, s'elegeix com a nou alcalde Ramon Font. Els seus partidaris ho van celebrar brindant amb xampany al Casino liberal. Josep de Capdevila ja ha complert amb èxit la seva missió. El 8 de juliol escriu la darrera carta:

“He terminado mi mision en esta villa después de ocho meses de agitación por cuyo motivo me veo obligado á abandonarla y al partir solo llevo el buen recuerdo de aquellos que supieron ser constantes en sus convicciones a pesar de ciertas coacciones morales y de las infamantes amenazas que les dirigieron (...) Me despido, pues de Vds. y de todos mis lectores para reaparecer siempre que las necesidades lo exijan.”

Josep de Capdevila va deixar escrit durant la seva estada a la vila un opuscle dedicat als soldats afusellats a Caramelles, amb motiu del trasllat de les seves restes al panteó que s'aixecà en aquelles dates al cementiri municipal.

Després de marxar de Sant Joan, encara podem llegir algun article seu des de Barcelona. Fèlix Macià i Bonaplata va morir el 5 d'octubre d'aquell mateix any.

D'aquells que feren literalment el mico un dimarts de carnestoltes no ens n'han arribat els noms i no se'n va a tornar a cantar mai més ni gall ni gallina.

Joan Ponç i Mar Corominas

Un caminar per la vida

Dolors Colom Masfret
Editora del llibre
"Caminando con Joan Ponç"

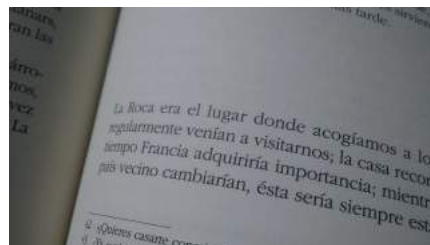
La literatura, la pintura i també la música es van trobar el passat 1 de desembre de 2018 a l'Espai Art del Palau de l'Abadia de Sant Joan de les Abadesses. Dins l'exposició "Don Quixot" es va presentar el llibre "Caminando con Joan Ponç", escrit per Mar Corominas i editat a Agathos Ediciones amb motiu de l'exposició Diabolo (2017) a la Pedrera de Barcelona.

L'esdeveniment va congrega, sobretot, coneguts i amestats, admiradors del pintor de dimonis i creador d'infern sense fi, Joan Ponç, el protagonista principal del llibre que es presentava. Malgrat el fred dels carrers de la vila, el caliu de les persones assistents va regnar tota l'estona. Tothom allà reunit tenia alguna que altre història compartida amb Ponç i amb la dona que, en

paraules del mateix poeta dels colors intensos, li va fer conèixer "l'amor". Joan Ponç, explicava poc abans de morir en una entrevista: «Però aquesta paraula tan vulgar, i tan difícil i tan meravellosa que és l'amor, l'amor autèntic, l'he conegut a través d'aquesta persona que es va dirigir a mi per primera vegada preguntant-me si havia llegit 'L'Art d'estimar' de l'Eric From...» (Ramón Bufí y Joan Sala, VERNISSATGE. Especial nº 12 Maig 1984). Aquesta persona a la que es referia és Mar Corominas qui, submergeint-se de nou en el passat, amb paciència i sortejant tot tipus de dolor despertat pels records, feia anys anava escrivint el llibre que finalment veia la llum. Els llibres sempre veuen la llum. Corominas ha recuperat tot aquell món de creació, vitalitat, i mort de Ponç. Ha reproduït moments, fins ara desconeguts, de la vida del pintor, del seu caminar junts, en un text únic que, valgui la redundància, només ella podia escriure.

Alguns llibres neixen singulars, ho són des del mateix moment en què la sensació primera comença a esgarrapar a l'escriptor per dins. Son especials i únics pel fet simple que les històries que fan niu, fulla rere fulla, pertanyen a un univers secret, aquest que roman en la intimitat dels que ho van viure. El temps va passant i sense saber perquè, arriba un dia en que igual que s'obre un pom de roses, aquelles confidències s'obren al món. Paraula a paraula, línia a línia, paràgraf a paràgraf l'escriptor, en aquest cas escriptora, comença a nuar històries que fins al moment dormitaven dins seu.

I va ser aquest garbuix de vivències, de records, d'emocions i viatges, el que va veure la llum de la mà de Ramon Roqué, alcalde de la vila que ens va rebre, la regidora de cultura, Montserrat Tallant i Ferran Miquel, regidor de comerç i turisme, ambdós amfitrions de luxe fent, amb la seva amabilitat, que tots els presents ens

sentíssim com a casa. I és clar, també l'autora Mar Coromines, i la gentilesa d'Arcadi Calzada qui, sense esperar-ho, doncs venia de públic, es va trobar assegut a la taula de ponents per dir-hi la seva. Aquesta improvisació dels actors que havien de parlar del llibre va conferir una frescor i lleugeresa a la trobada nodrida d'anècdotes a les que el públic s'hi va afegir.

Mentre, el Don Quixot de Joan Ponç, i el seu fidel escuder Sancho Panza, anaven cavalcant entre els assistents, pujant i baixant parets, sortejant les columnes del claustre per ser a tot arreu sense perdre detall.

Aquella mateixa nit hi havia un concert de Toti Soler i Gemma Humet i, quan van començar l'assaig final, la música anava i venia cada vegada que algú entrava o sortia de la sala on es presentava el llibre. I mentre, anècdotes com la de Dalí, que malgrat no li agradaven els gats havia d'aguantar al Butzo, el gat d'en Joan i la Mar, un gat mimat, doncs el mateix Dalí l'obsequiava amb una copa de cava. O la història del capellà que volia beneir la casa de la Roca alhora que en Joan li demanava per favor que no ho fes, que li espantaria els dimonis que havia de pintar més endavant. I així un munt d'històries que ens van portar a temps passats però molt viscuts i reviscuts.

Si bé s'ha escrit molt sobre l'obra de Joan Ponç creador, sobre l'home s'ha escrit poc, doncs participaven dels moments d'intimitat de l'artista, dels moments en què l'obra començava a bullir fins que prenia forma. Mar Coromines, companya de viatge dels últims quinze anys de la vida d'en Ponç era protagonista i alhora observadora d'aquestes escenes en les que la vida i mort es fonien sense pietat ni fi.

Aquests esdeveniments culturals sempre congreguen coneguts i desconeguts, uns visibles i altres invisibles, aquest últims son els qui havent abandonat el món del viu, es fan presents fent-nos vibrar de nou amb les obres llegades. Aquest dia, les diferents arts van coincidir sense cita i això ho va fer extraordinari.

Thornton Wilder (1897-1975) a "El pont de Sant Lluís Rei" (Editorial Proa), venia a preguntar-se quina relació podien tenir els cinc desconeguts que van coincidir travessant el pont quan aquest es va enfonsar un dia de juny del 1714. La pregunta és: quina relació podia haver-hi entre Joan Ponç, Ovidi Montllor, Joan Baptista Humet perquè el dia 1 de desembre de 2018 fossin embolcallats amb els que allà ens trobàvem, amb permís de Don Quixot?

Estem fets de temps i incògnites, de misteris bategant en el viure, sumem emocions i remolins de vida brotats del mateix existir. No ens hi solem fixar, però en el caminar quotidià ocupem espais conjuminats de memòries d'uns i altres, dels

avantpassats i dels que vindran. Els records esclaten a qualsevol indret i sense intenció, serpentegen i s'emboquen entre ells. Hom desconeix com esdevé el final, però una cosa porta a l'altra, i l'altra a l'altra fins que, de sobte, diferents persones, diferents artistes es trenen i...Eureka! Quelcom nou pren vida. Es genera un nou escenari, un nou record, una nova memòria.

Quan el lloc és, però, una joia arquitectònica com l'Espai Art del Palau de l'Abadia de Sant Joan de les Abadesses, hom només pot deixar-se fondre dins la màgia de l'entorn, deixar-se seduir pels detalls dels raconets, de cada pedra, i vaporitzar-se en els esdeveniments que les persones reunides van explicant. Unes històries són grans, altres son històries petites, altres son històries passades i moltes, la majoria, històries imaginades per venir que esperen el seu moment per ser viscudes.

La presentació del llibre "Caminando con Joan Ponç" va ser un petit gran acte que romandrà en els nostres records, de tant en tant tornarà a la memòria i, de ben segur, se'ns escaparà un somriure.

Festa de Santa Cecília

Junts amb la música

Aquesta ha estat una festa molt singular, i és que a més de celebrar-la tots junts, l'alumnat de 6è ha esdevingut el màxim responsable d'ensenyar els balls de la festa a la resta dels alumnes del centre, des dels més petits de P3 fins als més grans d'ESO. Els hem volgut fer una entrevista per tal que ens expliquin com ho van viure.

En què va consistir l'activitat? El dimarts 20 de novembre, abans de la celebració de Santa Cecília, patrona de la música, vam anar a ensenyar les danses que ballaríem durant la festa als alumnes de Secundària. En un primer moment ens va fer una mica de vergonya, ja que eren alumnes més grans que nosaltres i teníem por per la manera com podrien reaccionar. La veritat és que van ser molt agradables amb nosaltres, tot i que alguns estaven una mica esverats. Ens van cuidar molt bé i

van ballar genial.

I a l'alumnat d'infantil i primària, quan els hi vàreu ensenyar?

Doncs durant el matí del dia de la festa de la castanyada ens vàrem disfressar de castanyers i castanyeres i ens vam repartir per totes les classes de l'escola per practicar plegats aquests balls. Ens vam caracteritzar tan bé que fins i tot el lavabo feia olor de polvos de talc de tants que ens n'havíem posat als cabells.

Després, vam anar a la classe que ens tocava. Hi vam arribar fent diferents papers, per exemple hi havia castanyeres molt rabiüdes, d'altres de modernes o "pijes", d'altres de molt tradicionals i fins i tot algunes de molt curioses com un castanyer hippie o un de transformista. Tot seguit, després de presentar-nos els vam ensenyar les danses i les vàrem ballar totes dues o tres vegades. Finalment, vam recollir les paperines que

cadascú havia elaborat.

Com us vàreu organitzar? Primer de tot, li vam dir a la Cristina, la nostra mestra de música, a les classes on ens faria gràcia anar, ja que en algunes classes hi tenim germans o cosins i ens feia il·lusió veure'ls. A continuació, un cop organitzats els grups, vàrem escollir entre tots les danses que ens van agradar més. Seguidament, vam aprendre a ballar-les, i fins i tot ens vam crear algunes de les coreografies, per tal que els més petits les poguessin ballar millor. Finalment, el grup de 6è vam assajar intensivament els balls per tal d'explicar-los bé.

I quins balls vau escollir? En vàrem triar tres. En primer lloc, el *Ball de la Civada*, que és un ball tradicional de Catalunya, on es representen les feines del camp des que es planta la civada fins a l'elaboració del pa. La dansa següent, amb el

títol *Enganxa't al ritme*, del músic Jordi Tonietti, que és un ball molt animat. I per últim, el *Twist* del músic Chubby Checker, també amb molta marxa.

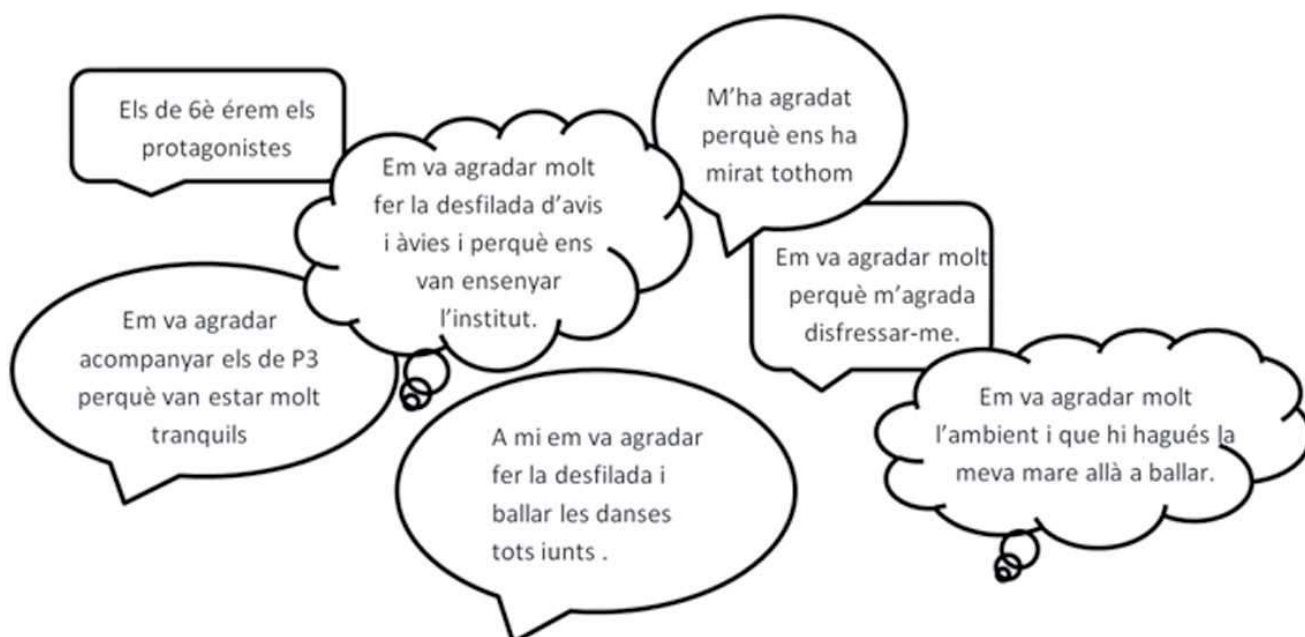
Com va anar el dia de Santa Cecília? Vam aprofitar per visitar el nou edifici de l'institut. Hem de dir que vam recórrer un llarg trajecte a peu per arribar-hi. Un cop allà, a les 10:15 h, ens esperaven els companys de 3r d'ESO per ensenyar-nos tot l'edifici: ens va agradar molt. A les 11 h vam sortir tots al pati i

junts vam esmorzar i compartir una estona d'esbarjo molt especial; a les 11:30 h, ja situats al voltant del pati, vam començar la celebració, amb la presència també de les famílies de l'Institut-Escola.

Van encetar l'acte els presentadors, que eren quatre alumnes de 6è: la Mariona, en Roger, l'Adie i la Lina. Després ens va venir a visitar el senyor Tap, que ens va recordar que "el divendres a peu a l'escola hem d'anar i un tap portar".

Tot seguit, vam fer un petit homenatge als avis i àvies ballant un fragment de la cançó *Avis i àvies* del grup El Pot Petit, fins a donar pas al ball de les danses. La primera vegada només les vam ballar l'alumnat i professorat; seguidament hi vam convidar també els familiars que ens havien vingut a veure.

Moltes gràcies per haver-nos explicat aquesta festa tan especial per a tot el centre. Tot seguit us deixem unes quantes valoracions per al record:

“La foto està feta des del balcó d'on visc. Per sort, els santjoanins tenim un entorn preciós que es pot gaudir des de molts punts de vista, sovint només obrint la finestra. El passat 29 d'octubre de 2018 va caure la primera nevada de la temporada. El cel estava ben tapat i ja no comptava poder observar el paisatge fins l'endemà, però just abans de pondre's el sol, els núvols van descobrir una part de la Serra Cavallera. La imatge era allà i només faltava fer la foto aprofitant els colors de tardor dels arbres situats en primer pla, la llum que hi havia en aquell moment i la neu al fons. Una imatge que evidenciava el pas de la tardor a l'hivern. Els últims dies de gener la neu va tornar a ser present, però els arbres del primer pla estaven sense fulles ni els colors saturats, mostrant la seva faceta més hivernal”. *Remei Estrada. Grup Fotogràfic Abadesses.*